

vendég min- ur mo'id és yugyan egyél, hámnál.

csak látja, niként csele- dője és a be- s már nem méreg és a rik és sörnyü

tréfálok zással a vége fájdá- nasse hajim viszon társas- ta és sóva- hazatérlet és zétóult üzletét azt aondta r, ha minesen kőt uj'k nél- ebb bol'ongott ebb esa ja ma- át, vált-ztatott ahol jét-keit, mindenít, aki hogy adjon i jósz.ntából kolta.

at részit 1316 t Majális-u.)

ürmé-tékek ása 1296 AKAB ett gyárában k be. Ugyanott kaphat'k. Cluj, enyi-tér) 13. sz.

hora Rt. onlegess-geit. porait. szesz 1209

szepárnygár fen (Szepan-u.) ár mindenféle brilliáns mun- akításokat. Va- Fogaló és Fo'jászati huzaok és ezüben.

váltó! Sürgőncím: Cluj" 1273

ely és rodai eres. Kisebb k. Cin a 3511-1

és áde raklár 1277 sssbacher dinand 31.

Szerkesztőség, kiadó- hivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, - Brassai-utca 10. Az Uj Kelet telefonjai Szerkesztőség ..... 977 Kiadóhivatal ..... 844 Nyomda ..... 879 Híber osztály ..... 455 Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen- dők. Kéziratokat nem adunk vissza és nem őriz- hetünk meg

V. évfolyam, 61. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. adar 17.

1922. március 17. Péntek

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILA

Előfizetési árak Romániában

Egész évre ..... 320 lei
Félévre ..... 170 lei
Negyedévre ..... 90 lei
Hónapra ..... 30 lei

Egy hónapra ..... 3 dinár
Egy szám ..... 1 dinár

Kiengesztelés

Érzi már a liberális párt, hogy rosszul szántotta fel a földjét, amelyen aratni akar. Népeket és nemzeteket mégse lehet úgy beletaposni a többségi akarásba, mint a rögöt, amelyet a borona szétmorzsol. A néprögök a saját természetük szerint akarnak életet sarjasztani és ebben nem lehet megakadályozni őket. Széthányini se szabad ezeket a néprögöket, mert akkor természet- len foltok támadnak, aminek kárát az egész ország vállalja. A liberális párt ennél fogva expiálni akar. Egyezkedni akar az erdélyi nemzeti párttal, amelyet megsemmisíteni nem tudott és kibékülni a svábok- kal és magyarokkal, akiket a tör- vényhozásból kizárta. A liberális képviselők, hír szerint, több területen le fogják mondani man- dátumukról, hogy helyet adjanak a sváb és magyar jelölteknek, akiket a választás alatt visszautasítottak.

Arról, hogy milyen módon akar- ják jóvátenni a zsidósággal szemben elkövetett igazságtalanságot, nem szól a fentebb említett híradás. De ha a mi sérelmünket is hasonló módon akarnák orvosolni, mi még akkor is csak azt mondhatnánk, hogy nem olyan jóvátelet ez, amit nyugodt lélekkel fogadhat el a megbántott kisebbség. A törvényhozásban való részvételt ne a párttalom biztosítsa a kisebbségeknek, mert hogy a ki- sebbségek jogukhoz jussanak, az nem ennek, vagy annak a pártnak az érdeke, hanem az ország érdeke. Ezt a jogot elismerni nem olyan vívmány, mint amilyen bűn az elfoj- tása. Ha csak egyszer képesítették is ki az ország erkölcsi felfogásából, ha csak rövid időre képesítették is ki, olyan rombolást végeztek azzal, ame- lyet helyrehozni nehezen lehet. Mert a helyrehozásához legelső sorban a kisebbségek bizalma szükséges. De az elszennvedett sérelmek után meg- bízhatnák-e abban a pártban, amely negligálta őket? Az a párt, amely a választások alatt hitte, hogy fog kormányozni tudni kisebbségek nél- küül is, hiheti ezt még a választások után is, hiheti akkor is, amikor egy pár mandátumot kegyelemből a ki- sebbségeknek enged át.

Nem mondjuk, hogy rosszaljuk azt a törekvést, amely kiakarla en- gesztelni a kisebbségeket. Dehogya is. Mi csak örülünk, ha látjuk, hogy a politikai erkölcs győzni tud a politi- kai önzés felett. Ha csak kis erőt fordít is rá erre a győzelemre, azt is megbecsüljük. A liberális párt vissza- szorította a kisebbségeket, neki jó, ha belátja, hogy hibát követett el. Hát, igenis: helyes, hogy kibékülést keres. De nem elég, ha csak így keresi. Se tíz, se husz mandátum nem fogja új jogérzéssel megtölteni azt a politikai felfogást, amely el- tudta képzelni az országot népének egyeteme nélkül is. Pedig az ország jövője attól a jogérzéstől függ, amely irányítani fogja. Nem elég megfélemlí- ni a választásokat és flastromot ragasz- tani a megverzett kisebbségekre, ha- nem revideálni kell a politikai erköl- cseket és kivetni belőle mindent, ami a hegemonia dogmatikusaiban meg- tarthatja azt a babonát, hogy lehet olyan nemzet, amely mindent csak magától várjon, mikor élnek mellette más nemzetek is, amelyet ép olyan tápláló szervei az államnak, mint a legnagyobb.

Am hiszen adjanak mandátumo- kat a kisebbségeknek, de lássák be, hogy ez nem jogorvoslás. A kisebbségek sérelme megenyhülhet ettől, de az államélet feltételei csak kevés- sel lesznek jobbák ez által. A sérel- meket fogyasztani, de az állam ere- jét gyarapítani kell. Ezt pedig csak egy módon lehet. Mó'ot kell adni a kisebbségeknek, hogy a maguk ter- mészete szerint dolgozhassanak az állam javáért. Nem lehetetlen problé- ma ez, csak nem szabad úgy nézni az államot, mint olyan épületet, ame- lyet sok oszlop támaszt meg. Nagyon lenézi az a nemzetekben élő erőt, aki azt hiszi, az egyik kisebb, a má- sik nagyobb erővel tartja az állam

épületét. Nem is szabad az állam- ban élő nemzeteket különálló oszlo- poknak nézni, habár valóban más és más is az etnikai elhelyezések. A magasrendű politikának az a fel- adata, hogy összetartó egységnek te- kintse valamennyit. Mint államtartó erőt úgy kell azt elképzelni, ahogy az egyiptomiak építették fel több da- rabból gigászi oszlopaikat. Nem kö- tőanyaggal kötötték össze a külön- böző részeket, hanem úgy, hogy azo- kat a főületeket, amelyeket egymásra raktak, lecsiszolták és azok aztán el- válhatlanul egymáshoz tapadtak. A surlódási felületeket kell lecsiszolni és akkor biztos pillérek hordják majd az állam épületét.

Megalakul

a zsidó képviselők parlamenti klubja
Hét képviselője lesz a zsidóságnak a kamarában és a szenátusban. Bratianuék fenyegetik a nemzeti pártot. Nem vállalják a házelnökséget

Az Uj Kelet tudósítójától

Bukarest, március 15. A romániai zsidó nemzetiségi pártok Bukovina ki- vételével, sehol sem állítottak önálló jelölteket, hanem részben passzivitás- ban maradtak, mint Erdélyben, rész- ben pedig a többi pártok listáin je- löltették exponenseiket, mint a regát- ban és Beszarábiában. Ily módon az új parlamentnek és szenátusnak együtte- sen hét zsidó tagja lesz: Weisselberg, Fildermann, dr. Stern, Laerner Samue- lovics, Straucher és Éli Berkovits. Dr. Stera, az Unionea elnöke javára Lupu mondott le bukaresti mandátumáról. Éli Berkovitsnak, aki Bukarestben ki- bukott, azt ajánlották a liberálisok, hogy jelöltesse magát megegyezés- er Aradon, ahol gondoskodni fognak megválasztásáról.

Igen érdekes az a körülmény, amellyel Kisenevből Zirlsohn főrabbi helyett, Fildermann kerül be a parla- mentbe. Zirlsohn azért mondott le, mert, amint kijelentette — „Harcos és fiatal emberekre van szükség a liberá- lisokkal szemben.”

A zsidó képviselők még a kamara megnyitása előtt megalakítják parlamenti klubjukat,

amelyet az országgyűlési évszak ideje alatt az egész nagyromániai zsidóság reprezentatív egyesülésévé akarnak ki- fejleszteni. Valószínűnek tartják, hogy épen emiatt, az „Unionei Evreilor Pamenteni”, a benszüllött zsidók egye- sülete el fogja veszíteni eddigi jelentő- ségét, mert míg az „Uniea” csak az óromániai zsidókat és azok közül sem valamennyit képviselte, az új klub épen olyan impozáns fóruma lesz az össz zsidóságnak, tehát azoknak is, akik a csatolt területeken élnek, mint ami- lyen a „Deutsches Volkspartei für Grossrumänien” az egész romániai németiségnek.

A zsidóság általában fészült várako- zással tekint az új parlament működése elé. Dr. Stern Adolf olyan kitünő szónok, hogy minden valószínűség szerint feltűnésteltető debattore lesz a kamará- nak. Stern több mint ötvenéves, köz-életi működése alatt számos tanujelét adta éleslátásának és gyakorlatiasságá- nak. A belpolitikán kívül a külpolitiká- hoz is kitűnően ért. Ez a képessége még abból az időből való, amikor az amerikai Egyesült-Államokat hét évig mint konzul képviselte a román kor- márnynál. Elődjé ebben az állásban any- nyira nagyrabecsülte Sternt, hogy ami-

kor ő lemondott és visszatért Ameri- kába, Stera volt az egyetlen, akit a washingtoni külügyminisztériumnak bu- karesti utódjaul ajánlott. Akkor azonnal ki is nevezték.

A politikai érdeklődést most az ellenzék magatartása köti le. Figye- lemvel várják a vasárnapi pártérte- kezteket, amelyeken véglegesen dön- tenek. A nemzeti párt Kolozsváron fog határozni, a parasztpárt Bukarest- ben. A néppárt már holnap dönt a parlamentben való részvételt kérdé- sében és minden valószínűség szerint Averescu indítványát fogadja el, amely a távolmaradását ajánlja. A többi párt az első üléseken részvesz, hogy felsorolja a sérelmeket, de azután szintén visszavonulnak és parlamenten kívüli akciókkal támadnak a kormány ellen.

Hírek kerültek forgalomban, am e- lyek szerint

az ellenzék vezérek felfogása a parlamenti akcióval kapcsolatban nem egységes.

A liberális sajtó egyrésze tudni véli, hogy a parasztpártban Mihalahe és Stere Constantin, az Averescu-párt- ban pedig Argetoianu azt akarják, hogy a harcot a parlamenten belül folytassák le. Az „Indreptarea” és az „Aurora” ezeket a híreket meg- cáfolja. Megállapítják, hogy az ellen- zék egységes magatartást fog tanu- sítani; a liberálisok ezirányban táp- lált reményei illuzóriusak. A kor- mányban működő ellentétes áram- latokról egyre többet beszélnek és így a „Viitorul” is kénytelen velük foglalkozni. Azt írja a liberálisok vezérorgánuma, hogy a kormányban teljes az egyetértést; igaz, hogy Con- stantinescu megegyezést óhajt a nem- zeti párttal, de ezt a kormány min- den tagja is szükségesnek tartja és reméli, hamarosan létre is jön a közelelés.

Valójában erre a megegyezésre nin- csen kilátás. A nemzeti párt Bratianu- ékkal nem hajlandó együttműködni, „elégített” nem hajlandó elfogadni, sőt beavatottak szerint még tárgyalá- sokba sem fog bocsátkozni a mai kor- mányval. Teljes elégtételt kívánnak, más szóval

Bratianuék távozását és új választásokat követelnek az er- délyi politikuskok.

A „Gazeta Transilvaniei”, a nemzeti

párt brassói hivatalos lapja ultimátum- nak nevezi Maniu ismeretes táviratát, amely erkölcsi forradalom megindítását jelenti.

— Maniu távirata írja — a „Gazeta Transilvaniei” — a szó legnemesebb értelmében forradalmi cselekedet volt, amely jelentőségében a gyulafehérvári nemzetgyűlés határozatait is túlszár- nyalja. Vele

erkölcsi forradalmat indított meg a nemzeti párt,

vér és rombolás nélkül. A táviratnak már meg van a hatása. Bizonyos, hogy egyetlen kormány sem fogja megki- sérelni többé az ország akaratának meghamisítását. Egyetlen kormány sem működhet többé Erdély támogatása nélkül. Minden politikai erő meg fogja találni a maga elhelyezkedését az ál- lami életben.

— Maniu távirata — fejezi be cik- két a nemzeti párt brassói hivatalos lapja — határozott ultimátum; vagy igazságot teremtenek, vagy mi teszünk igazságot.

A „Viitorul” hevesen kikel Maniu táviratának ilyen értelmezése ellen. Szerinte valóban erkölcsi megújho- dás előtt áll az ország, de azt nem kimondott vagy írott szavak, hanem a kormány cselekedetei váltják val- lóra. Azt írja továbbá, hogy Erdélyt nem Maniuék képviselik. A nemzeti párt, amely az egységesítést nem veszi számba, a jövőben is csak azon a helyen maradhat, amelyen ma áll. Fenyegetéseket is megköcskázta a liberális vezérorgánom és a Consiliul Dirigent ügyet bíróság előtt kivánja szövéteni. Maniu táviratára külön- ben a „Lupta” szerint a kormány a napokban a sajtóban fog válaszolni.

Epen az előrelátható viharos parla- menti jelenetekre való tekintettel senkisé meg hajlandó a házelnöki tisz- tet elvállalni. Vaitoianu az ellenzék nem türi, Constantinescu nem expon- alja magát, az egyetlen komoly je- lölt egyelőre Marsescu, aki azonban kijelentette, hogy nem hajlandó ezt az apostoli munkát végezni. Egy- előre csak az bizonyos, hogy a sze- nátus elnöke Ferechide lesz.

Popovici, a nemzeti párt megbi- zottja folytatta tanácskozásait Buka- restben és többek között Argetoianu- val is tárgyalt. Az „Adeverul” érte- sülése szerint a parlamentet husvét előtt nem fogják bezárni, csak két hétre napolják el. Azután még má- jusban harminc napig fog ülni a parlament.

Románia nem akar Génua- ban Beszarábiából tárgyalni

Bukarest, március 13. (Rador.) Az „Adeverul” azon a párisi jelen- téshez, hogy Poincaré javaslatot ter- jesztett a francia kamara elé a Ro- mániával a Beszarábia csatlakozására kötött egyezmény ratifikálására vo- natkozólag, azt a megjegyzést fűzi, hogy a román kormány azt a kérést intézte a francia kormányhoz, hogy még a génuai konferencia előtt ismerjék el Romániának Beszarábiára vonatkozó jogát. Románia nem akarja, hogy ez a kérdés újból megvitatás tárgyává tétethessék.

Hetvenmillió lira kölcsönt kapott Ausztria

Bécs, márc. 15. (Rador.) A „Politi- sche Korrespondenz” hivatalosan jelenti, hogy a bécsi olasz ügyvivő tegnap kö- zölte Schober kancellárral, hogy az olasz kormány Ausztriának 70 millió lira köl- csönt nyújt.

Gyilkosság Bukarestben

Fényes nappal elvágta két vaskereskedőnek a nyakát és kirabolták üzletüket

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, március 14. Tegnap délután hat órakor hátborzongató gyilkosság történt a Coltzea-kórház háta mögött, a strada Teilor 24. számú házban lévő Mihailescu-fivérek vaskereskedésében. A két fivér egyedül tartózkodott az üzletben, amikor két ismeretlen fiatalember jött be és szegeket kértek. A kereskedők különböző csomag szegeket raktak a vevők elé, akik látszólag, a legnagyobb figyelemmel válogattak közöttük. A Mihailescu-fivérek a kiszolgáló pult mögött álltak és lehajtott fejjel mutogatták a fiatalembereknek a szegeket. Eközben az egyik fiatalember villámgyorsasággal hosszú, éles kést húzott ki kabátja alól és egy szempillantás alatt elmeteszte vele a lefelé néző B. Mihailescu nyakát, aki azonnal holtan fordult le a pult mögött. Ugyanekkor a másik fiatalember a másik Mihailescu nyakát szurta késsel keresztül. Ez is összeesett, de nem halt meg.

A gyilkos fiatalember ezután az utcára vezető ajtóhoz ugrottak és ráfordították a kulcsot. Amikor biztonságban érezték magukat, nyugodtan hozzákendtek az üzlet kifosztásához. A hátról lévő raktárból kibújt két inas, akik az egész gyilkosságba be voltak avatva és ők is fosztogatni kezdtek. Miután a pénztári értékeket és néhány drágább tárgyat magukhoz vettek, óvatosan kinyitották az utcai ajtót és mindannyian eltávoztak az üzletből.

A sebesült Mihailescu, amikor a gyilkosokat kimenni látta, kivonszolta magát a pult mögül, ahol bátyja holtteste feküdt és a nagy vérvesztéstől csak nehezen előrejutva, hosszú percek után elérte az utcai ajtót, ahol még volt annyi ereje, hogy azt kinyissa és minthogy beszélni nem bír, véres nyakkal lecsusszon a lépcsőn és így adja tudtára a járőreknél a történetet.

Pár pillanat alatt óriási esődület vette körül a vérző embert. Ertesítették a rendőrséget, ahonnan Nicoleanu tábornok, rendőrprefektus, személyesen jött ki számos detektívvel és rendőrtisztal, a helyszínre. Megérkeztek a mentők is, akik a sebesült Mihailescut kórházba szállították, halott bátyját pedig lakására vitették, mit sem sejtő családjához.

A nyomozás a gyilkosok elfogatására azonnal megindult. Minthogy az a gyanu merült fel, hogy a tettesek el fognak szökni a városból, Nicoleanu rendőrprefektus még a helyszínről az állomáshoz hajtattat, ahol polgári ruhában, a pénztárhoz ment és figyelte azokat, akik jegyet váltanak. A sorban egyszerre két, egymás mellett álló zavartan viselkedő fiatalember tűnt fel, akik az ablakhoz érve, Kolozsvárra kértek jegyet. Éppen a pénzt akarták leszámolni, amikor a rendőrprefektus két detektívvel hozzájuk lépett és mindkettőjüket letartóztatta.

A rendőrségen a két fiatalember, akiket azonnal kihallgattak, beismerő vallomást tett. Az egyik azok közül való volt, aki a gyilkosságban is résztvett, a másiktól kiderült, hogy a Mihailescu-fivérek inasa és egy másik inással együtt ő készítette elő a gyilkosságot. Mindketten érdélyiek.

Ma reggel a detektívek folytatták a nyomozást és az egyik külvárosi kávécsarnokban sikerült a másik gyilkost és inast is elfogniuk.

A vallatás során a gyilkosok és cinkostársaik megdöbbentő cinizmusról tettek tanúságot.

Ben Ami

A Bönoth Haalijja értesíti tagjait, hogy szombat délután 3 órakor az egyesület fontos megbeszélést tart a Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 52 szám alatti neológ zsidó iskolában.

Angol miniszter a zsidóság világhelyzetéről

Sir Alfred Mond nagy beszéde Northcliff ellen

Az Uj Kelet tudósítójától

Megemlékeztünk, hogy e hó elején Chaim Weizmann, a cionista világszervezet elnöke és Sir Alfred Mond, az angol kormány tagja és a palesztinai gazdasági tanács elnöke Oxfordban, az egyetem dísztermében nagy népgyűlés előtt a zsidó világhelyzetéről nagyfontosságú beszédet tartott. A beszédet mostanában küldték szíjjel. Mond beszédéből következőket közöljük:

Első alkalom, hogy a kultúra és művészet történeti centrumában, Oxfordban beszélhetek. Magam cambridgei diák voltam és nagy megtiszteltetésnek vettem, hogy az egyetem engem jelölt ki szóvivőként. Mindenekelőtt kijelentem, hogy nem őfelsége kormányának tagjaként szólok, hanem mint zsidó, aki itt született ebben az országban, aki büszke vagyok, hogy az angol állam kötelékébe tartozom és, hogy hű lehetek az országhoz, amely évszázadokon át liberális politikájával fajtánk minden tagja számára lehetővé tette az angol kultúrán való közreműködést. Viszont az az érzésem, hogy a zsidó faj iránt érdeklődést kell tanúsítania mindazoknak, akik e fajisághoz tartoznak. A világ zsidóságának sorsát maguk a zsidók nem nézhetik közömbösen és épen ezért az 1917 évi Balfour-féle történelmi deklarációt a magam részéről úgyis mint brit polgár, úgyis mint zsidó, minden erőmmel támogatni kívánom.

A deklaráció története

Úgy érzem, nem végezek fölösleges munkát, ha a Balfour-deklaráció történetét újra emlékeztetjük idém. 1917 november másodikán lord Rothschildhoz írott levelében Mr. Balfour az angol kormány nevében jelentette ki, hogy hozzájárul egy palesztinai zsidó nemzeti otthon létrehozásához. Fontos feltétele volt a deklarációnak, hogy más közösségek vallási és polgári jogaiba a zsidóságnak nem szabad beleavatkozni.

Ez a nyilatkozat úgy vélem, nagy államférfiúi bölcsesség aktusa volt és jellemzi a nagy férfit, aki ezt megcselekedte. Már akkor látszott, hogy a zsidóság szimpátiája a szövetséges hatalmak mellé fordul és Amerikából és Palesztinából ezerszámra jelentkeztek a zsidók az angol hadseregbe való főlvetelre. Négyezer ember lépett be a zászlóaljba, amelyeket „Maccabeans”-nak neveztek. A zsidók derekasan viselkedtek a háborúban és ha ma valaki azt mondja, hogy a deklaráció nem egyéb írott malasztnál, akkor megnézem magamnak azokat, akik ilyen állítanak. Már most kijelentem, hogy ezt csak olyan emberektől lehet hallani, akik soha ujjukat nem mozgatták a zsidó probléma megoldására.

Senkinek nincs joga mondani:

— El ezzel a politikával!

Ez a politika a békeszerződés egy része.

a szövetséges nemzetek politikája, amelynek szilárdnak és megváltozhatatlannak kell maradnia. Bár a népszövetség nem ratifikálta még a mandátumot, de a népszövetségi tanács hivatalosan közölte a brit kormánnyal azt a kívánását, hogy az angolok palesztinai közigazgatása a mandátumban lefektetett alapon vezessék. Nem tudok róla, hogy a kormány részéről legcsekélyebb mértékben is a mandátumot megváltoztató szándék nyilvánul meg. Ellenkezőjét tudom, azt, hogy Churchill 1921-ben hivatalos nyilatkozatot tett egy jeru-

zsálemi küldöttség előtt és kijelentette, hogy távolból sincs a kormány szándékában a deklarációt megváltoztatni. 1922 januárjában Mr. Balfour egy cionista küldöttség előtt Washingtonban e szavakat mondotta: „A zsidóknak dolgozniuk kell és Nagybritánia fogja tudni, mi a zsidókkal szemben a kötelessége.” Mindkettőjüknek együtt kell működniük a Palesztina-munkában. Ez az igazi tényállás és ha valaki azt hiszi, hogy a brit nép Serenissimus (ezalatt Northcliffet kell érteni. A szerk.) gyors látogatásának információi alapján hátraarot csinál, nem ismeri a tényeket.

Palesztinából viruló ország lesz

En magam tavaly Palesztinában jártam és nem futólag néztem körül, hanem három hétig tartózkodtam ott, de azért nem arogálom magamnak, hogy nagyszerűen ismerem az ottani viszonyokat. Lehet, ha csak negyvennyolc órát vagyok az országban, akkor annak minden problémáját kiderítettem volna. (Derültség.) Amikor Palesztinába mentem, magam is csodálkozva kérdeztem, lehet-e ebben az országban valamit létrehozni, érdemes-e benépesíteni és mik e benépesítés feltételei. Mert úgy értesítettek, hogy az ország egyetlen pusztaság, értéktelen földterület. Életem nagyrészt nem épen sikertelen üzleti pályán töltöttem el és így a kereskedelemhez hozzászólhatok. Palesztinát én inkább nyugati, mint keleti országnak tartom. Szicíliára emlékeztet vagy Délspanyolországra és nem Algírira, amelyet szintén ismerek. Lényegében európai ország, amelynek egy része évszázadok óta el van hanyagolva. Uradalomhoz hasonló, amely pusztulófélben van. De munkával az országban nagy jövője lesz, boldogságot lehet odaplántálni és ennek a munkának a konturjai már látszanak is. Iskolák működnek és ezeket az iskolákat a világ minden részéről érkező zsidó adományok tartják fenn. A cionisták a közegészségügyet nagyszerűen megszervezték és gyarmatok virulnak zsidó kezek által. Ha Palesztinából számúznék a zsidó mezőgazdaságot, évszázadokra visszavetnék mint ezt a nagyraihivatott országot, amelyet föl kell építeni, nem a zsidó faj, hanem az emberiség érdekében. Elmult az idő, amikor valaki azt kívánhatta, hogy csak fekiudjenek parlagon a földek, ha az emberanyag, amely megművelésre van hivatva, tudatlan és lusta. Josephus idejében egymillió embert táplált Palesztina, ma intenzív munka mellett három-négyemillió embernek adhat kenyeret. Az ország történetileg a zsidók országa. Kik sirnak a szent fal mellett és kire gondolsz, ha nem Éliás prófétára, amikor a Karmel hegye mellett állsz.

Arabok és zsidók ikertestvérek

De azért zsidók és arabok között a háborúskodásnak nem szabad fellobbannia. Arabok és zsidók ikertestvérek, egyazon semi fajtából származnak, a zsidók ősei beduinok sátrai alatt éltek. Ikertestvérek a kultúrában, fajtában és a zsidóknak nincs forróbb óhajuk, mint hogy az arab nemzeti újjáéledés olyan sikeres legyen, mint amilyent mi magunk számára remélünk Palesztinában. Együtt akarunk velük dolgozni. Van hely a kulturmunkára Palesztinában épen úgy, mint a hatalmas arab területeken. Ostoba kitalálás, hogy a zsidó nép el akarná nyomni az arabot. A be-

vándorlók javarésze Oroszországból jött; olyan nép, amelynek néznie kellett, amint a pogromisták szüleit gyilkolták, női hozzátartozóit meggyalázták. Láttam ezeket az embereket munkájuk mellett és láttam, hogy boldogok. Ezen nincs mit oszálkozni, hiszen olyan égen állt élnék, ahol nem kell minden pillanatban rettegniük a haláltól. A brit lobogó alatt biztonságban tudják magukat. Huszonöt százaléka ezeknek akadémiai műveltségű és mégis énekelnek és jól érzik magukat közhordás közben. Nem igaz, hogy bolsevisták, a cionizmus legnagyobb ellensége volt a bolsevizmusnak és aki azt mondja róluk, hogy forradalmárok, annak nincs igaza.

Az új alkotmány

Ami az új alkotmányt illeti, kijelenthetem, hogy ez olyan nagyszabású és előrelátó koncepciónak a terméke, amely nemcsak a mai körülményekkel vet számot, hanem a jövővel is. A bevándorlást az alkotmány az ország befogadóképességéhez köti. Bűn lenne, ha embereket hoznának az országba anélkül, hogy megélhetésükről gondoskodás történe. A brit kormány politikája komoly és egészséges politika, mert egy nagy központi zsidó otthont akar létrehozni, kelet és nyugat hatalmas hidját, amelyre a civilizáció történelmében nagy hivatás vár. A zsidó keleti faj, de évszázadokon át nyugati gondolkodást plántált magába és legalkalmasabb kelet és nyugat civilizációinak egybeforrásására. Ez fontos a világpolitika szempontjából és nem az, hogy mennyien lesznek, akik ezt a kultúrát megteremtik. Görögország kis ország volt, Athén kis város, nem oly nagy mint Chikágó, de Athén többet tett a világ kultúrájának, mint Chikágó valaha is tenni fog. A zsidóságnak nagy hivatása van és e hivatását teljesíteni is fogja, ha a faj minden rétege öntudatra ébred.

Magyarország nem kap újabb területeket Burgenlandból

Bécs, márc. 16. (Rador.) A „Politische Korrespondenz” értesülése szerint a magyar kormánynak azon próbálkozása, hogy határrendezés címén a Burgenland egy nagy része visszacsatolassék Magyarországhoz, nem fog eredményt végződni. Mértékadó antantkörökben kijelentették, hogy Ausztria álláspontját igazoltnak látják és szó sem lehet újabb engedményekről.

Hodzsza Milán

a cseh-magyar viszonyról
Prága, március 15. Hodzsza Milán Párisban előadást tartott Csehszlovákia jelenlegi politikai és gazdasági helyzetéről. Beszédében kijelentette, hogy ha Magyarország becsületesen eleget tesz a békeszerződésnek és annak a rendelkezéseit pontosan betartja, úgy el kell engedni a ráeső jóvátételi költéseket, mert Csehszlovágnak érleke Magyarország gazdasági helyreállítása, minthogy Magyarország Csehszlovákia egyik legkitünőbb piaca.

Kártérítést kap Románia az elpusztított petróleumtelepekről

Bécs, március 16. (Rador.) Az angol, francia és belga kormányok képviselői Griffi Northorn vezetésével Romániába utaztak, ahol a petróleumvidékeknek 1916-ban történt elpusztításáért Romániát megillető kártérítés összegét fogják megállapítani.

Háborús készülődések Oroszországban

Varsó, március 16. (Rador.) Charokovban Fruza elnökletével nagy haditanács volt, melynek nagy jelentőséget tulajdonítottak.

TUNGSRAM

A LEGTARTÓSABB ÉGŐ TÖKÉLETES
LEGGAZDASÁGOSABB ÉGŐ VILÁGÍTÁS!

a zil
ben-
tig

A
kolozs
sága
dulesc
dukor
utána
gatták
hanguk
krimin
azok
mit.

A
század
a vádl
keresz
ról kü
azt, h
latába
nuszit
haszná
lamegy
büntet
get kel
hogy r
legvesz
való ré
lítja a
tett bü
katoná
dikpar.

A v
dr. véd
vadász
a veszt
állítól
abban
ségek
zaklatja

mond
szezskü
látni vé
lidáció
zódésér
desre v

Azu
szerep
hogy az
akkor is
tése ált
önmagá
Tóth A
Károly
ból és i
tévesztv
tek a v
jebb esz
büntetni
tését ké

A
Radules
lottakát,
val. Az
mondani
itélethoz

Az a
téség
valószínű
A terem
érdeklőd
kás, me
vadtottak
szabad
detéseko
nagyobré
tartozókl
és várta
a végső

Végre
szesen
abiróság
kihirdett
Jóó Lás
István, U
és Stank
találtak
annak k
tették.

A táv
roly és T
lamellene
bünsőnek
büntető
grafusán
rom vádl
munkára
Az ite
zönség e
visszakise

Hat felmentő ítélet

a zilahi összeesküvés perben. A távollévőket életfogytiglani kényszermunkára ítélték

Az Uj Kelet tudósítójától

A zilahi összeesküvés perben a kolozsvári hatodik hadtest hadbíró-sága ma folytatta a főtárgyalást. Radulescu ezredes elnök reggel kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást és utána a még hátralevő tanukat hallgatták ki. A kihallgatott tanuk egyhangulag azt vallották, hogy az inkriminált írásokat látták ugyan, de azok rendeltetéséről nem tudnak semmit.

A tanukihallgatások után Jon dr. százados, királyi ügyész tartotta meg a vádbeszédet. Több mint egy órán keresztül beszélt és minden vádlottól külön-külön igyekezett kimutatni azt, hogy az irredenta célok szolgálatában államellenes magatartást tanúsítottak és minden lehetőséget felhasználáltak arra, hogy Románia államegységét meggyöngyítsék. Súlyos büntetések kiszabását kérte, mert végtelenül kell vetni annak az állapotnak, hogy mindenki bátorságot vegyen a legveszélyesebb konspirációkban való részvételhez. Teljesen kimerítve látja az állam épsége ellen elkövetett büntető törvény ötvenharmadik paragrafusának alkalmazását kérte.

A vádbeszéd után Roman Valér dr. védőügyvéd beszélt. Kimutatta a vád alaptalanságát és rámutatott arra a veszélyre, amely nem ezekben az állítólagos összeesküvésekben, hanem abban rejlik, hogy az itt élő kisebbségeket ilyen és hasonló szerkekkel zaklatják és tartják izgalomban.

Az impérium átvétele óta — mondotta — megszállhatatlan összeesküvés per gyártottak. Be kell látni végre, hogy az állam konszolidációjának nem a különbség kiéleződésére, hanem békés együttműködésre van szüksége.

Azután rátért az egyes vádlottak szerepére. Egyenként bizonyította be, hogy az összeesküvés vádja, még akkor is, ha a manifesztumok elrejtése által büntény esete forog fenn, önmagától elesik. A manifesztumokat Tóth Antal, Sütő Sándor és Tengke Károly csempészte be Magyarországból és itt ezeket az embereket megtervezte és félrevezette eszközei lettek a vádnak. A vádlottaknak legfeljebb csak a naivságukat lehetne megbüntetni. Az összes vádlottak felmentését kéri.

A védőbeszéd elhangzása után Radulescu ezredes felszólítja a vádlottakat, hogy éljenek a zárzó jogával. Azonban egyik vádlottnak sines mondanivalója. A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza.

Az az óra ami az ítélet kihirdetéséig eltelt, a vádlottak életében valószínűleg a legkínosabb idő volt. A terem már zsúfolásig megtelt az érdeklődőkkel és mint ilyenkor szokás, megindultak a találgatások. A vádlottakat elvezették, nekik nem szabad jelen lenni az ítélet kihirdetésékor. Csak a közönség, amely nagybőrszét ismerősökből vagy hozzátartozókból állt, ült tovább a helyén és várta szinte egzalált várakozással a végső szót.

Végre kinyílt az ajtó, a gárda fészesen állva kiáltotta a „curtea” és a bíróság bevonult. Radulescu ezredes kihirdette az ítéletet, amely szerint Józ László, Seres Jolán, Megyesi István, Urházi István, Tordora János és Stankovics János vádlottakat nem találták bűnösnek és ezért a vád és annak következményei alól felmentették.

A távollévő Tóth Antal, Sütő Károly és Tengke Sándort azonban államellenes összeesküvés vétségében bűnösnek mondta ki és ezért a katonai büntető törvény ötvenharmadik paragrafusának alkalmazásának mindhárom vádlottat életfogytiglani kényszermunkára ítélték.

Az ítélet kihirdetése után a közönség elvonult. A szuronyos órák visszakisérték a vádlottakat a tárgyaló-

terembe, ahol a jegyző felolvasta előttük is az ítéletet. Ezzel lezárult ez az összeesküvés per is. Hátra van még a petrozsényi, nagyváradai és marosvásárhelyi komplott-perek tárgyalása.

Ezekkel a perekkel ezután remélhetőleg véget fog érni a komplott-perek serege, amelyek immár három éve tartják izgalomban Erdély lakosságát.

A fascisták újra elfoglalták Fiumét

Tacta a kamarában a rend és a nyugalom kormányát igéri

Lloyd George Amerika részvételével új világkonferenciát tervez

Az Uj Kelet tudósítójától

Hughesnek, az Egyesült-Államok külügyi államtitkárának az olasz kormányhoz intézett jegyzéke, amelyben Amerika lemond a génuai összejövetelel való megjelenésről, meglehetősen izgatja a nyugateurpai államok politikáját. Az angol unionista sajtó a jegyzékből fegyvert kovásol Lloyd George ellen. A „Temps” és a „Daily Mail” azt írja, hogy Lloyd Georgeot ez a jegyzék annyira lehangolta, hogy még a génuai konferencia összehívása előtt visszalép.

Génuai után újabb konferencia

A „Neue Freie Presse” londoni tudósítója jól értesült forrásból azt a hírt kapja, hogy Lloyd George nem lép vissza Génuai elől, föltétlenül el akar még menni az általa tervezett európai konferenciára. Lloyd George csak Génuai után fog lemondani. Génuában meg akarja tartani a lehetőségét egy második konferenciának, amely rövidesen a génuai összejövetelel lezajlása után ül össze s amelyen Amerika részvétele is lehetővé válik.

Lloyd George különben orvosai tanácsára három heti szabadságra Walesbe utazott. A Downingstreeten úgy tudják, hogy Lloyd George állapotában gyors javulás állott be, úgy hogy már esetleg tízennégy nap múlva visszatér Londonba. A miniszter távollétében Chamberlain kezében a tejhatalmu intézkedés. Chamberlain az alsóházban közölte, hogy az orosz kormányhoz intézett jegyzéke szerint Lenin az orosz kormányának az olasz kormányhoz intézett jegyzéke szerint Lenin, Csicserin, Krasszin és Litvinov fog elmenni a génuai konferenciára.

Féltik Lenínéket

Wedgwood munkaspárti képviselő kérdést intézett, vajjon megtették a kellő lépéseket azért, hogy az orosz megbízottakat gyilkos merényletek ellen megvédjék. Chamberlain azt felelte, hogy ez olyan kérdés, amelyre az olasz kormány illetékes. Egy más kérdésre Chamberlain azt felelte, hogy Amerika távolmaradása egyáltalán nem befolyásolja a génuai konferencia összehívásának napját. Az első ülés már április tizedikén lesz. Kenworthy kérdésére, hogy az amerikai kormány azért vonakodik-e elmenni Génuába, mivel az oroszok is ott lesznek, az volt Chamberlain válasza, hogy erre nézve nem akar elébeugrani Amerika hivatalos nyilatkozatának.

Amerika nemhivatalos delegátusa

A „Matin” jelenti Newyorkból. Az amerikai kormánynak Génuai ügyében intézett jegyzéke szenzációként hatott amerikai pénzügyi körökben. A Wallstreeten az a vélemény, hogy Amerika hajlandó résztvenni Európa gazdasági problémáinak megoldásában, de csak akkor, ha már Európa politikai atmoszférája megtisztult.

Berlinben az amerikai jegyzéket pesszimistikusan fogadták. Politikai körök véleménye szerint a génuai konferencia el fog maradni, mivel arra Amerika részvétele nélkül nincs is nagy szükség. Washingtoni hírek szerint Harding Génuába nem hiva-

talos delegátust fog küldni. Állítólag Wanderlip bankár, akiről mártégnap jelentették, hogy elutazott Amerikából, egyik tagja lesz ennek a bizottságnak.

A belgrádi határozatok

A kisantant, helyesebben az új négyesszövetség belgrádi tanácskozásairól ma Bukarestben a következő hivatalos jelentést adja ki a külügyminisztérium:

A lengyel köztársaság, az SHS. királyság, a csehszlovák köztársaság és Románia kormányai megegyezést kötöttek a génuai konferencián tanúsítandó szolidáris magatartásukra vonatkozólag.

Ami a tervtől áthatva, hogy Közép-európa normális politikai és gazdasági életét biztosítsák, a négy kormány a következőket határozta el:

1. A nagyhatalmak képviselői által Cannesben megállapított program betartása Génuában, ahol nem szabad másról tárgyalni, mint a programban megállapított kérdésekről.

Az új olasz kormány mai bemutatkozója a kamarában és a szenátusban

A génuai konferencia és Oroszország részvétele különben attól függ, hogy a mai olasz kamara bizalmat szavaz-e Facta kormányának vagy sem. Ha Facta megbukott, Génuát újra elhagyják és talán meg is buktatják. Rómából érkezett távirat jelenti az Uj Keletnek, hogy az új kormány ma a kamarában és a szenátusban bemutatkozott. Facta miniszterelnök előterjesztette programját, amelynek első pontja a rend és nyugalom megszilárdítása és biztosítása.

A külpolitikára nézve — hangoztatta Facta — az az elvünk, hogy a szövetségesek iránt hűséget kell tanúsítani, de a legyőzöttekkel szemben Olaszország nem érez semilyen gyűlöletet. Németországgal szemben az olasz kormányának a legbarátságosabb érzelmei vannak, mert jól tudja, hogy Németország mindig a kultura és a haladás tényezője volt a multban és ez marad a jövőben is.

Oroszországgal szemben — mondotta Facta — nincsenek előítéleteink és nem is szándékozunk Oroszország belügyeibe beavatkozni. A fumei kérdésben ragszkodnunk kell a nemzetközi kötelezettségeinkhez. Olaszország Jugoszláviával jó szomszédi viszonyban akar élni és rövidesen meg is indítjuk az olasz-jugoszláv kereskedelmi és ipari tárgyalásokat.

Facta beszédét a rendről és nyugalomról úgy fogják fel, hogy Olaszországban a felelőtlen elemek garázdálkodásai folytán szükség van erélyes intézkedésekre.

Újabb fascista-puccs Fiumében

A fascisták tegnap Pármában ütköztek össze a munkássággal. Két halott és sok sebesült maradt az összeütközés helyén. Susákból érkezett távirat szerint a fascisták tegnap este megtámadták a fumei kormányt és átvették a

2. Sürgős összejövetele a szakértőknek Belgrádban, amelyen a gazdasági kérdésekben tanúsítandó magatartást állapítják meg.

3. A nemzetközi szállítások és pénzforgalom megkönnyítése, az államok szuverenitásának tekintetben vételével.

4. Az összes szövetséges államok részvétele minden kérdés megvitatásánál, amely őket érdekli.

A kisantant e pontjai nagyjában fedi azokat az értesítéseket, amikről a belgrádi konferencia berekesztésének napján az Uj Kelet tájékoztatta a közönséget.

Oroszország új offenzívától tart

A génuai konferenciát több előértekezleten megtárgyalta a nagyantant, a kisantant, most a balti államok ülnek össze Varsóban, hogy magatartásukat megbeszéljék. A varsói konferencia Skirmund lengyel külügyminiszter elnökele alatt megkezdődött. Oroszországgal szemben a balti konferencia, a szomszédi viszonyra való tekintettel is, meglehetősen jóindulatú. Oroszországnak ennek ellenére új fehé-offenzívától tartanak. A génuai konferencia elhagyásával egyidejűleg a fehér gárdisták táborra újra mozgolódni kezd. Az ellenforradalmárok mindent elkövetnek, hogy még a konferencia előtt zavarásokat támasszanak és az európai polgárság bizalmát még inkább megingassák a szovjetkormány életképessége iránt.

Moszkva különben mindent elkövet, hogy a konfliktusokat elkerülje. A rigai békeszerződés értelmében ma Varsóba érkezett az orosz kormány aranyküldeménye tizmillió értékben, ez az összeg az oroszok okozta pusztítások részleges megtérítésére való.

A görög válság

még mindig tart. A király újra Gunarist bizta meg a kormányalakításai. miután Stratos és Buzios missziója megihusult. Gunaris az igazságügyi tárcát is vállalta. Külügyminiszter Baltazzi, hadügyminiszter Theodokis, pénzügyminiszter pedig Protopapadakis lett. A Venizelista-párt elhatározta, hogy az új Gunaris-kormány ellen a legélesebb harcot folytatja.

A fokföldi felkelés

összeomlóban van. A kormánycsapatok Johannesburgból érkezett távirat szerint bombázták Forsbury városát, amely kénytelen volt kapitulálni. A fokföldi harcokkal kapcsolatban érdekes és jellemző az a londoni távirat, amely jelenti, hogy az angol hadügyminiszter javaslatot terjesztett be az alsóháznak az angol hadsereg létszámának kétszázötvenezer emberről százötvenháromezer emberre való leszállítására.

Üzletváltozás miatt 10—25% árengedmény!

Az Erdélyi Divatáruházban Csió, C. R. Ferdinánd 22. (Hoffman cipőüzletével szemben): A raktáron levő összes kalap- és férfi divat cikkek 25 százalékos árengedmény.

Üzletváltozás miatt 10—25% árengedmény!

nem kap tekerődhöl

Politi-... szerint... próbálko-... címét a Bur-... visszacsatol-... em fog-ered-... kádó a tan-... Ausztria ál-... és szó sen-... król.

ilán viszonyról

Hodsz-... Milán... Csehszlovákia... gazdasági helyze-... tette, hogy ha... sen eleget tesz... annak a ren-... tartja, úgy el-... jóvátételi költ-... zágának érdeke... helyr-állítása... Csehszlovákia

Románia az tróleum-... rt

Rador.) Az an-... kormányok kép-... vezetésével Ro-... a petroleumvi-... tánt el-... kártérítés ösz-... ani.

ilődések ghan

(Rador) Char-... nagy hadi-... gy jelo-... ságot

HIREK

— **Bukarestbe rendelték a prefektusokat.** A belügyminisztérium táviratilag Bukarestbe rendelte az összes prefektusokat. Metes Péter dr. kolozsmegyei prefektus tegnap délután a fővárosba utazott, hogy a március 17-re és 18-ra összehívott értekezleten részt vegyen. A prefektusok értekezletén a lezajlott választásokról fognak beszámolni a aktuális közigazgatási kérdésekről lesz szó.

— **Svéd meghatalmazott miniszter Bukarestben.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A svéd kormány a napokban Bukarestbe küldte de Viersen meghatalmazott minisztert, aki Svédországot ezentul a román kormánytól képviselni fogja. De Viersen — mint az Uj Kelet tegnap jelentette — vasárnap délelőtt megjelent a királynál és átnyújtotta megbízó levelét. Ez a diplomáciai aktus a szokásos formások között ment végbe, a király udvari fogatot küldött a követért, amelyet két diszruhás testőr kísért végig, az elől és hátsó ülésen felállva, a főváros utcáin. Amikor a követ a Calea Victorieián lévő királyi palotához érkezett, a palota udvarán elhelyezett katonai zenekar rázendített a svéd himnuszra, amit mindaddig játszottak, amíg a követ ki nem jött a királytól és ugyancsak az udvari fogaton el nem hagyta a palotát. Az érdekes ceremóniát nagy tömeg nézte végig.

— **Újabb tömeges hajószerecsétlenség a kikötőben.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A dunai kikötőkben, a jégzajlás és az óriási viharok miatt, napról-napra számos szerecsétlenség fordul elő. Brailában a vihar elszakította az „Antonius Ghionulatos” nevű hajó láncát és az uszó jégtömbök magukkal sodorták. A „Maid of Sparta” és a „Maid of Patros” angol hajók, az Embricos társaság tulajdonai, nyílt vizen horgonyoztak, amikor a jégzajlás megindult. Az ár kirántotta a vasmacsákat a folyó fenekéről és a hajókat megromogtatta. A „Siretul”, „Milecovul” és „Sulina” hajókat a zajlás elragadta, a „Maria Mihalina” gőzöst pedig a parthoz csapta a derékre törte. Galacban kevesebb kárt okozott a jégzajlás és csupán a „Ganimedes” hajó rongálódott meg erősebben.

— **A kolozsvári Kereskedelmi Akadémia új igazgatója.** Bukarestből jelenti: A közoktatásügyi miniszter a kolozsvári Kereskedelmi Akadémia igazgatójává Ciortea Aurélt, titkárává pedig Foria Avramot nevezte ki.

— **Megegyeztek az Osztrák-Magyar Bank likvidálásában.** Bécsből jelenti: Az Osztrák-Magyar Bank a következőket közli: Az Osztrák-Magyar Bank likvidálására vonatkozó tárgyalások teljes megegyezésre vezettek. A történet megállapodásokhoz még a jóváételi bizottság, valamint azon kormányok hozzájárulása szükséges, amelyek ratifikálás jogát fenntartották maguknak. Az osztrák kormány a megegyezést a nemzetgyűlés elé terjeszti. A megállapodás szerint az utódállamok által a forgalomból kivont bankjegyeket két részre osztják, az október 27-ike előtti és azután kibocsátott bankjegyekre. Ezáltal kellő alapot szereznek a saintgermaini és trianoni békeszerződések értelmében az aktívák és passzívák megállapításához. A bank aranykészletére vonatkozó jogokról Ausztria és Magyarország kormányai lemondottak annak fejében, hogy mindkét államot teljesen szemben való egyéb tartozásaik alól. A megállapodás ezenkívül különböző egyéb rendelkezéseket is tartalmaz a banképületre, a fiókokra, valamint a bank nyugdíjsaira vonatkozólag.

— **A kommunista per.** Bukarestből jelenti: A kommunisták perében ma kihallgatták Eufrosina Kotort, aki a vádlott nők nevében tiltakozott a nőkel szemben tanúsított inhumánus bánásmód ellen.

— **Szabó Imre zsidó irodalmi tanulmánya az Adeverulban.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az „Adeverul Literar” márc. 13. száma, foglalkozva a Napkelet legutóbbi írásaival, hosszasan ismerteti és méltányolja Szabó Imrének, az Uj Kelet munkatársának, a modern jiddis és héber irodalomról közölt tanulmányát. „Szabó Imre tanulmányából — írja többek között az „Adeverul” — kitünő képet nyerhetünk az új zsidó irodalomról, amelynek olyan novellistája van, mint Perez, olyan költője, mint Bialik és olyan színműírója, mint Salom Asch. Az „Adeverul Literar” Szabó tanulmányának kapcsán, nagy rokonszenvvel emlékezik meg ezekről a kiváló zsidó írókról.

Két galamb csókolózik

A levélpapír homlokán két galamb csókolózik. Milyen bájos, milyen naiv, milyen őszegyszerű a nép gyermekeinek ez a levélpapírja! Mintha maga az a sujtásos jóisten is arra teremtette volna, hogy a gyermek lelke elintézzék rajta a szerelmi levelezést. „En édes tubicám, szerelmem lelkém!” Ezúttal nem virágos valómást írtak a csókolózó két galambok alatt, hanem a léleknek borzadálykeltő vallomását. Ilyen két csókolózó galamb levélpapírán íródott az egyik pályázat a magyar hőhercegédi állásra. „Kelt levelem Pest-Budán, így kezdődik és folytatódik így: Alulírott a Kis Ujság apró hirdetésében között hóhér segédi állást volna kedvem megtartani, mejet jólelkisemmel és hűséggel folytatni jólelkisemmel.” Csak a stílus primitív-sége vall a primitív ősemberre, a többi az őstümből és őrmest gyilkoló ősemberre. Állás állás. Állás volna a hőhercegédi is, ha csak a kenyérért történe. De négy száz magyar korona egy évre: ez nem a kenyérért történik. Még csak nem is a dicsőségért, mert a dicsőség sem a segédé, hanem a mesteré. Itt magára az emberölés kéjére nagy a pályázat. Két csókolózó galamb! Pesten hirtelenjében harmincnyolc virágos lélek akadt, aki beküldte lelkének vallomását. Harminchárom elbuktak. A harmincnyedik győzött, mert eredményeket tudott felmutatni. A háboruban négy száz embert akasztott fel önállóan, pedig csak összel lesz nagykoru. „A véremben van az akasztás — mondotta a büszke pályanyertes — már nem is tudnék lemondani róla.” Vajjon a többi harminchárom le fog mondani? Magyarországon nem okvetlenül szükséges állami prakszist folytatni. Lehet ott magánszorgalomból is.

— **Alaptalan feljelentés egy tordai kereskedő ellen.** Még a múlt év decemberében feljelentés érkezett a kolozsvári rendőrséghez, hogy a Salamon Jakab és Társa tordai cég nagyértékű cigarettapapír és hüvely szállítását csempészet át a határon és félmillió lei értékű hamis monopolbélyeget csináltatott Bécsben. A detektívek valóban nagyobb mennyiségű monopolbélyeget foglaltak le a cég kolozsvári raktárában. A hamisnak mondott bélyegeket pedig leküldték Bukarestbe, hogy az állami

bélyeggyár vizsgálja meg valódiságukat. A hosszú vizsgálat során azonban kiderült, hogy a feljelentés bosszu műve volt, mert a lefoglalt cigarettapapírt és hüvelyt Salamonék elvámoltan hozták be Romániába. A monopolbélyegekről is megállapították, hogy eredetiek. A nyomozás eredményének megfelelően a bukaresti monopolbélyeggyár március 14-én értesítette a Salamon céget, hogy a lefoglalt árut a pénzügyminisztérium jogi osztályának rendelete értelmében feloldja a büntügyi zárlat alól s utasította a kolozsvári monopolbélyeggyárat, hogy a cigarettapapírt és hüvelyt adja vissza jogos tulajdonosának.

— **Biharkeresztesen cenzura van.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Megbízható forrásból szerzett értesülés szerint Biharkeresztesen magyar cenzura működik. A cenzura az összes postai küldeményekre kiterjed. A Románia és Magyarország közötti levélforgalom a biharkeresztes cenzura miatt szenved állandó késedelmet.

— **Huszonkét hős halott temetése Bukarestben.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Vasárnap délelőtt huszonkét hős halottat, közöttük hét zsidót, akik a moldvai harcok után elhunytak a fővárosban. A huszonkét koporsó, huszonkét szarkofág volt felállítva a Gara de Nord előcsarnokában, anonnán a gyászmenet, a főváros utcáin, nagy tömegtől kísérve, a különböző temetőbe vitte ki a halottakat. A temetésen megjelent a hadügyminiszter és a főváros polgármestere. Gyászbeszédet Lungulesco kapitány, a Hősök Sirja Egyesületének titkára mondott.

— **Szász Zoltán hazaárulási pere.** Budapestről jelenti: Háza volt kitűzve Szász Zoltán hazaárulási perében a fő tárgyalás. Dr. Vámbéry Ruzstem, Szász Zoltán védője orvosi bizonyítványt nyújtott át a bíróságnak, mely szerint Szász súlyos influenzája miatt nem vehet részt a tárgyaláson. Miskolczi ügyéségi alelnök indítványozta, hogy küldjenek törvényszéki orvost Szász megvizsgálására, mivel a telefon-ellenőrzőbizottságnak kezében levő írásos bejelentése szerint Szász a Vámbéryvel való telefonbeszélgetése során már előre jelezte, hogy a tárgyalás ideje alatt lázas influenzában fog fektüdni. Vámbéry erre azt válaszolta, minthogy Magyarországon nincs telefoncenzura, Miskolczi bejelentését nem akceptálhatja. Miskolczi kijelentette, hogy a telefoncenzura fennáll olyan egyéneknél szemben, akiknek magatartása ezt indokolta teszi. A bíróság elrendelte Szász Zoltánnak dr. Minnich törvényszéki orvos által való megvizsgálását, aki rövidesen kijelentette, hogy Szásznak éppen elég ereje van ahhoz, hogy a tárgyalásokon részt vehessen. A bíróság a tárgyalást holnapra halasztotta.

— **Lloyd George nincs formában.** Lloyd George, akinek a lemondásáról nap nap után kerülnek hírek forgalomba, a krízis ellenére nem mulasztja el; hogy mindennap el ne játssza megszokott golfpartiját lord Riddelrel. De, aki a legfélelmetesebb játékos volt még nemrég, ma nagy balserencével küzd. A legtöbb játszmát elveszti. Mondja is lord Riddelnek: „Istenem, nem vagyok többé formában!” Az angol lapok ebből a kijelentéséből arra következtetnek, hogy talán mégis lemond.

— **Tizezer vasmunkás sztrájkol Budapest.** Budapestről jelenti: A budapesti vas és gépgyári munkások közül tegnap tizezeren sztrájkba léptek. A gyárosok kijelentik, hogy a nemrégben megadott huszszázalékos béremelésen felül nem képesek újabb béremelést adni.

— **Brassóban kémkedés miatt letartóztattak egy postatisztviselőt.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni állam-biztonsági főfelügyelőség detektívei kedden letartóztatták Brassóban Tompa Margit ottani postatisztviselőt, akit azzal vádolnak, hogy több titkos állami táviratot kiadott a debreceni magyar kémiszervezetnek. Ezért a szolgálatáért állítólag ezer leit kapott havonta.

— **Ékszercempész báróné.** Nagyváradról jelenti: Még 1920 év májusában történt, hogy báró Jósika Jánosné, egy kolozsvári bankigazgató és Baroe Emil francia követéségi titkár társaságában Magyarországra akart utazni. A borsai határnál azonban mindhármukat feltartóztatták. A sziguranca detektívei ugyanis bizalmas értesülést kaptak, hogy a báróné a családi ékszerait akarja kicsesempészni Magyarországra. Mindhármukat megmozdították és az ékszereket meg is találták a követéségi titkár irattáskájában, aki a csomagot a francia konzulátus bélyegzőjével pecsételte le. Baroe közben elutazott és jelenleg is Budapestben tartózkodik. A nagyváradi hadbírósa a napokban tartja meg ebben az ügyben a főtárgyalást és báró Jósikánét vonja felelőségre ékszercempészes miatt.

— **Románia többszáz éhező orosz gyermeket menedékebe fogad.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A román kormány felhatalmazást adott a Dyneszteren túli elindult nemzetközi segítőbizottságnak, hogy többszáz éhező orosz gyermeket hozhat magával Romániába, akiket itten tehetősebb családok fognak magukhoz venni és eltartani.

— **A kolozsvári Chevre Kadisa közgyűlése.** A kolozsvári Chevre Kadisa a napokban tartotta évi közgyűlését. Az évi jelentés rámutat az egyesület nyomasztó gazdasági helyzetére. A kiadások erősen túlhaladták a bevételeket, a segélyre szoruló betegek száma megnagyarodott és ezek költsége nem állt arányban az egyesület jövedelmével. Az egylet elnökeinek, Rosenzweig Antalnak fáradozására a kérdést úgy oldották meg, hogy a betegeket rituális kosztal látták el. Nyolc hónap alatt 8683 adag ételt osztottak ki a kórházi betegek között. Az asszonyok közül ebben az akcióban legtöbb áldozatkészséggel Guttman Pétorné, Neumann Mórné és Spéter Mózesné asszonyok vették ki részüket. A jelentés Izrael Fülöp és Feuerstein Béni tagoknak is köszönetet mond. A Joint támogatásával az évben ambulatóriumot fog a chevre fölállítani, ahonnan a szegénysorsúak gyógyszerrel is kapnak. Zsidó orvosspeciálisták vállalták, hogy egymást felváltva rendelő órákat fognak tartani. Az ambulatórium berendezését és főtartását a Chevre Kadisa vállalta.

— **Felhívás a részvénygyűjtőkhez.** A Zsidó Nemzeti Szövetség vezető-sége ezúton is felkéri mindazokat, akiknél Kadima részvénygyűjtőik vannak, hogy az iverket haladéktalanul juttassák el a Szövetség központi irodájához. A befolyt összegek az alábbi pénztintézetek valamelyikénél fizetendők be: Banca Marmorosch & Blanc Cluj, Kereskedelmi Hitelin-tézet Cluj, Polgári Bank és Takarékpénztár Cluj, Közgazdasági Bank Cluj, Forgalmi Bank Cluj.

— **Elhelyezik az ukrainai pogrom-árvákat.** Az amerikai Joint kisenévi ki-rendeltsége értesítette az összes romániai Joint-irodákat, hogy dr. Bacillieri és Hermann, a nemzetközi Vöröskereszt ukrainai megbízottai a napokban Beszarabiába érkeztek és többszáz ukrainai pogromárvának Romániában való elhelyezéséről tárgyalnak. A kolozsvári Joint-iroda is felhívást kapott annak bejelentésére, hogy Erdélyben hány árva volna örökbefogadás útján zsidó családoknál elhelyezhető. A kolozsvári Joint-iroda e felhívás értelmében felkéri mindazokat, aki pogromárvákat örökbe akarnak fogadni, e szándékukat minél előbb jelent-sék be az irodának (Calea Regele Ferdinand 48).

* **Mindenemü sportfelszerelését és uridivat szükségletét legújtanó-sabbban és legolcsóbban Sugár Andor üzletében Cluj, Calea Victoriei (Kosuth L.-utca) 5 szám alatt szeresheti be.**

Rövidáru, galanterie, harisnya D.M.C. himzőpamut minden számban

Garantált 400 yardos cérna érkezett a

Glória nagykereskedésbe

Calea Reg. Ferdinand 30. (Széky-palota)

Telefon interurban 5-49.

kedden Saint H a kora r gyülekez Malakoff Leon Bé Millerand a Coméd nard örn képviselt A gy zátartozó rakások gyűlése küldtek zók és I szes pári A tor drámairó bert de

— mondo Töled. M hagysz felforgatv kel. A T bözöb á után, ös nös és e Oh, a hó pontosan és milyen gükre. V egy kerte még ezt asszony rom ömne pillanatra később, hajnalban hogy egé lékeitől. fejezte ringassák Ezután nyitott si szerzője irójának

Henry Ba hoz tartoz meg az e tak: lelkü szavai mi

is. Az ál oda vitté

a félszem mintha n

kán fany

kelletlen Összespó

menyét z behittett zett, ne

Lehet

Ezt a

lokáról a

rével.

boruban

volt, ami

geire, da

és mást

széri eml

sem a kö

amit nem

primitív

bele a so

gátolta, t

a világon

A Jean

szet, hiuz

lant, hom

nyakán ö

Henry Bataille temetése

De Flers és Henry Bernstein beszéltek a sírnál

— Az Uj Kelet párisi levelezőjétől —

Páris, március 10. Henry Bataillet kedden délelőtt 11 órakor temették a Saint Honore d'Eylau-kápolnába. Már a kora reggeli órákban óriási tömeg gyülekezett a kápolnához vezető avenue Malakoffon. A jelenlévők közül kitűnt Leon Bérard művészeti miniszter, Millerand elnök felesége, Emile Fabre, a Comédie Française igazgatója és Menard örmagy, aki a köztársasági elnököt képviselte.

A gyászmenetet az elhunyt író hozzátartozói vezették be. Utánuk haladt a gyászkesz, amelyet koszorúkkal megpakolt cseresznyék követtek. Koszorúkat küldtek: a Comédie Française, a Szerzők és Drámaírók Egyesülete és az összes párisi színházak.

A temetőben az első beszédet a drámaírók egyesületének nevében Robert de Flers tartotta:

— Feltrólik bennünk a fájdalom — mondotta — és nem tudunk búszni Tőled. Mint egy rendetlen szobát úgy hagysz bennünket vissza a világban, felhagyva, felhagyva és tele emlékekkel. A Te művészetekben a legkülönbözőbb arányok találkoztak, hogy, azután, összeolvadva tehetségében, különös és eredeti egészséges formáldójának. Oh, a hőseid, Henry Bataille! Milyen pontosan tudtad, melyik mitől szenved és milyen biztonsággal sietett segítségre. Valamikor egy levelet diktáltál egy kertésznek, ősszel és akárcsi olvasta meg ezt a levelet, mindenki sírt. „Kisasszony — diktáltad — a kertemet akarom ömnek leírni. Olyan szép ebben a pillanatban! Ha husvétkor, vagy még később, nyár után, eljön, meglátja. Ma hajnalban úgy bukkant be az ablakomba, hogy egészen könnyes volt az Ön emlékeitől.” Isten veled Henry Bataille — fejezte be Flers. — Legelső verseid ringassák utolsó álmodat.

Ezután Henry Bernstein lépett a nyitott sírhoz. A „Titok”, a „Tolvaj” szerzője ezt mondta a „Colibri mama” írójának:

— Nem tudom, ki mondotta, hogy Henry Bataille művei a romantizmus-hoz tartoznak. Miért? Mert úgy rajzolta meg az embereket, ahogy valóban voltak: lelkiük háborgó ritmusával? Mert szavai misztikusak és melódikusak vol-

tak? Sokat beszéltek kastélyairól. Én annyit tudok, hogy Bataille, idejének legnagyobb részét valóban két kastélyban töltötte: a Magány és a Gondolat kastélyában. Utolsó levelét, amelyet hozzám intézett, ezzel a szép szóval végezte: „Testvérséggel... Bataille.” Legyen szabad, ennél a kegyetlen búcsúnál, nekem is testvériesen kitárni kezem a sír felé, amelyben az asszonyok fájdalomának legnagyobb poétája nyugszik.

Henry Bernstein után Emile Fabre áldozott még néhány szóval Bataille emlékének, azután a nyitott sírt elhantolták. *Paul Lévy*

SPORT

Davila kapitány, a FSSR központi vezetőjének sportkörútja Erdélyben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Jelentették tegnap, hogy Davila kapitány, a Romániai Sportegyesületek Szövetsége központi bizottságának vezető tagja erdélyi sportkörútjában Kolozsvárra érkezett és az itteni Comitetul Regional vezetőivel fontos sportkérdésekről folytat beható tárgyalásokat. A kolozsvári Comitetul Regional tagjaival történt eszmecsere után Davila kapitány magához kérte a kolozsvári sportegyletek képviselőit, akiket az esetleges panaszok előterjesztésére szólított fel. Az egyesületi képviselők meg is jelentek az értekezleten, komolyabb jelentőségű panaszt azonban nem hoztak a központi vezetőség tudomására. A hivatalos jellegű tárgyalások végeztével baráti megbeszélést folytattak a sportegyesületek reprezentánsai Davila kapitánnyal. Szóba került többek között a bécsi zsidó olimpiád és a romániai zsidó sportegyleteknek azon való részvétele is. Davila kapitány közölte az érdekeltekkel, hogy a FSSR mint a nemzetközi sportszövetség, a FIFA tagja, a maga részéről nem ellenzi a romániai zsidó sportegyesületeknek a Bécsben rendezendő zsidó Olimpiádon való részvételét és e tekintetben teljesen a FIFA intenciói szerint fog eljárni. Liberális szellemben fogja rendezni a FSSR a romániai zsidó sportegyesületeknek a Makkábi zsidó sport-

világszövetséghez való viszonyát is. A bucsuzásnál Davila arra kérte a kolozsvári sportegyesületek képviselőit, hogy egymást megértve és egymást megbecsülve, közös munkával igyekezzenek az erdélyi és így közvetve a romániai sportnívót magasra emelni.

Román, magyar, német és zsidó sportférfiak kéz a kézben fogjanak össze — mondotta többek között Davila kapitány a romániai sport fellendítése érdekében, békeség, harmónia legyen közöttünk, hogy az európai sportnívóban Románia is megfelelő helyet biztosíthasson magának.

Davila kapitány Kolozsvárról Aradra és Temesvárra utazik, az ottani sportviszonyok tanulmányozása végett.

Birkózás

Románia 1922. évi birkózóbajnokságai. A FSSR központi választmányának megbízásából Románia 1922. évi amatőr birkózóbajnokságait a Brasovia Sport Club rendezte meg április 8-án és 9-én Brassóban. A versenyen a MASZ-nak a FSSR által elfogadott szabályai érvényesek. Súlycsoportok: légsúly 54 kg., pelyhsúly 54—60 és fél kg., könnyű-60 és fél kg. 67 és fél kg.-ig, közép A súly 67 és fél kg.-tól 75 kg.-ig, közép B súly 75 kg.-tól 82 kg.-ig, nehézsúly 82 kg.-tól feljebb. Nevezési díj személyenként 50 lei. Nevezési határidő március 31-ike. A nevezések Tompa Sándor (Brassó, Hítelbank) címére küldendők. Díjazás: a győztesnek nagy aranyérem, bajnok szalagon és bajnoki cím. A helyezetteknek kis arany, nagy ezüst és kis ezüstérem a FSSR, illetve a Brasovia szalagján.

Labdarugás

A kolozsvári bírövízsga. A kolozsvári bírövízsga gyakorlati részét március 19-én, vasárnap délelőtt tartják meg a városi sporttelepen. A jelöltek a Haggibbor II.—KAC II. csapatainak ez alkalomból tartandó barátságos mérkőzésén fogják a gyakorlati tűzpróbát kiállani.

Az igazolások új rendje. A kolozsvári Comitetul Regional labdarugószakosztálya szerdán este tartott ülésén elhatározta, hogy átlépés esetén csak hat hónapi kényszerpihenő után igazolja az átlépni szándékozó futballistát új egyesülete részére. A hat hónap alatt a játékos sem régi, sem új egyesülete csapatában semmiféle (bajnoki, barátságos) mérkőzésen nem játszhat. Ez a hathónapos kényszerpihenő valószínűleg véget veti a játékosok folytonos klubcseréjének. Az új döntés alapján Reményi Tibor csak május 10-től

kezdve játszhat a Haggibborban, a Haggibborból a Tordai SC-ba átlépett Nyul Sándor pedig a tavaszi szezon folyamán egyik csapatban sem játszhatik a bajnokságért.

Felfüggesztett játékosok. A kolozsvári labdarugószakosztály érélyes kézzel igyekszik megfékezni a kerületben dühöngő játékos-vándorlásokat. Legutóbbi ülésén felfüggesztette Borduna István (dési Unio) játékjogát, mert a szövetség megővezését célzó adatokat írt igazolási lapjára. Felfüggesztették Koch Emilt a Kinizsiből, a marosvásárhelyi MTK-ba átlépett Rigold játékjogát is, az MTK részére kért igazolását pedig elutasította a szakosztály.

Gácsy Gyulát, miután nevezett Magyarországra távozott és ott a BAK csapatában bajnoki és díjmérkőzést játszott, a kolozsvári labdarugószakosztály nem igazolta le MTK részére.

Megsemmisítették az MTK bajnoki mérkőzéseit. A marosvásárhelyi MTK azon bajnoki mérkőzéseit, amelyen Szilágyi Alajos a TAC-ból átlépett hátvéd játszott, a labdarugószakosztály megsemmisítette és a mérkőzések újból való lejátszását rendelte el. Az 1:1 eldöntetlen eredménnyel végződött Haggibbor—MTK bajnoki mérkőzés újrajátszását a szakosztály nem rendelte el, miután a Haggibbor ezen jogáról lemondott. Az MTK pontösszeredményéből 8 pontot büntetésként levonnak, egyben pedig a Marosmenti Alosztály volt elnöksége ellen, amely Szilágyi lejátszását jogtalanul eszközölte, megindították a fegyelmi eljárást.

Szövetségi hírek

Gilóvits István a kolozsvári kerület labdarugószakosztályának titkára tényleges katonai szolgálatra vonult be és tisztségéről lemondott.

A Comitetul Regionalhoz intézett mindenmemű irásbeli beadványok dr. Ilcus szövetségi főtitkár címére (Cluj Piata Unirii 12, II. emelet, Semin. ped. Univ.) küldendő.

Külföldi eredmények

Hakoah—Hertha 2:0. A bécsi bajnoki mérkőzések során március 12-én újlag győzött a bécsi zsidó csapat és megerősítette vezető pozícióját. Az első félidőt a Hakoah szép, kombinációs játéka tette élvezetessé. Guttman, a budapesti MTK-ból átlépett középfedezet kitűnő egyéni játékaival Nemes, Häusler, Gansl segítségével az egész csapatot magával ragadja. Grünwald és Nemes, utóbbi tizenegyesből érik el a Hakoah góljait. A Hertha több tartalékkal gyengítve, vérszegény játékot produkált.

Sportfelszerelések Sugár & Co. Calea Victoriei 5 szám alatti sportüzletében.

Művészelélek

Irta Szabó Imre

Követ hordtak, a leány is, a fiu is. Az állomás mellett raktár épült, oda vitték a terméskövet.

— Hogy szuszog, — szólt a leány a félszemű fiúnak — úgy szuszog, mintha nehéz lenne ez a mesterség. A félszemű sápadt, cserépes ajkán fanyar mosoly rángatózott.

— Könnyű magának, — mondta kellelenül — aki olyan spórolós. Összespórolta az erejét.

Letették vállukról a kosarat, keményet zuhant a hegyes kavicscsal behintett talajon, a leány körülhúzó, nem jött-e még a felügyelő. Nem jött.

Lehetett beszélgetni.

— Volt már rosszabbul is.

Ezt a fiu mondotta, amikor barna kendőjével felszárította homlokáról a verejtéket. Csapzott barna haját visszasímitotta kérges tenyerével.

— Volt már rosszabbul is a háboruban meg azután. Legrosszabb volt, ami azután volt.

Sok kínzó emlék feküdt az idegeire, dadogva tudott volna egyet és mást előadni belőlük, de egyszerű ember volt, sem a kifejezés, sem a közlés embere; egy sóhajba, amit nem tudott beszorítani magába, primitív néhány szóba tömörítette bele a sok rosszat, ami kísérte és gátolta, taposta és kizozta, amióta a világon van.

A leány nem volt sóhajos természet, hiuz-szemeiből merészség villant, homloka nagy és tiszta, sovány nyakán öreges mély barázdák. Ha

gunyosan mosolygott, elferdült az arca, ilyenkor köznap volt nagyon; a nevetéséből valami száraz boszorkány-vétség reseggett.

De érezte, hogy neki nem ilyenek kéne lennie.

— Kosztra sem elég, amit itt keresünk — szólt a fiu és félszemét valahogy ferdén rátapasztotta a leány vékony arcára.

— Én kísétű vagyok — mosolygott a leány — ami a koszton felül megmarad, azon kosztümöt csináltak.

Szakadozott poros perkálszoknyáját két ujja között negédesen föl emelte, három tipegő lépést tett és jobb kezét csipőjére rakta.

Fanyarul nevetett a fiu.

— Mulatni is lehet e mesterség mellett?

— Lehet annak, aki tud gazdálkodni.

Nagy ostopatogás, hajsza, lárma, kocsizörgés hallatszott, új köztransport érkezett, a felügyelő ilyenkor kibújik a legjobb bor mellől is.

— Menjünk. Estére, munka után folytatjuk — mondta a leány.

És vállakra emelték a kövekkel tele kosarakat és mentek szótlanul az épület felé.

Este, munka után találkoztak a barak előtt. A fiu megtisztította a leány ruháját, azalatt a nő félsülgette magát. Majd a leány tisztogatta a fiut. Megmosakodtak és a vasuti töltés felé az alsó városon át mentek haza.

— Nem is tudom, mi a neve magának — szólalt meg a fiu, aki egy kis ünnepélyességet érzett így tisztálkodottan a nő mellett.

— Andalusia de ne ijedjen meg. Nagyszerű ösöktől származom, apám Gondolfieri, a leghíresebb költőtanácsos volt, először sétált drótsodronyon a Niagara fölött, anyám La Bella Femina, a legnagyobb spanyol táncosnő, aki a cárral és amerikai milliomosokkal barátkozott. Magam is táncosnő voltam, de egy eset alkalmával...

Itt oldódott föl a nyelve igazában. Egy perc alatt tíz élményt hadart és kétszerannyi művészi sikerről számolt be a fiúnak.

— Elég — szólt a félszemű és keservesen hunyorgatott — engedj Andalusia, hogy én is szóhoz jussak; én is a szakmából vagyok.

— Igen? — és Andalusia arca földerült — akkor ne akarj letromfolni és ne szólj egy szót sem művészi kariéredről. Mondd meg inkább, miért kell követ cipelned?

Bizalmas szemtelenséggel kérdezte és belecsimpaszkodott a művészbe.

— Várj, majd valahova leülünk és nyugodtan adom le a dolgokat — felelt a fiu és a leány karját érzés nélkül magához szorította.

— Fiacskám — folytatta a leány most már gyöngéden — úgy szeretlek! Nézd, menjünk az üres telek felé, lélek se jár arra, meg akarok csókolni.

Vitte a fiut az üres telek felé és ványadt, cserzett képére ráharapott egy csókot.

A két művészelélek gyorsított léptekkel igyekezett a felsővárosba. Világos nappal volt még, a széles gyalogjárón tarka tavasz hullámmozott, megszépült asszonyok, fiatalságukkal kérkedő bakfisok dagadó büszkeség-

gel jártak. A férfiak kihuzottan, piperkő-nyegleléssel udvaroltak. A remény önteltségét öntötte beléjük a drága, halkuló napsütés.

Andalusia gyöngéden simult a félvak legényhez. Szánalmas volt így a két emberrones a csupa-életkedv között; aki észrevette, kis ivben kikerülte őket.

A park nagy zenebódéjából patogó akkordok szállottak feléjük; amikor odaértek, az induló utolsó taktusát jelezte a karmester. Átmentek a másik, a gondozatlan kertbe, a padokon alig ültek, a sötétség nem szállott még le.

— Ejnye, még mindig nem tudom minek hívnak fiacskám, — nevetett a leány és ráborult az ifjura.

— Berisnek — felelt a fiu kis habozás után. De minthogy elárulta magát, kibökte a másik nevét is.

— Beris Klausmann a nevem.

És hozzátette:

— Zsidó vagyok.

— Ezt ugy is sejtettem Beriském, de nincs semmi baj. Ki tudja, talán én is zsidó vagyok; elődeim nem voltak válogatosak. Már mint anyai elődeim.

Csunya frivol ránc süppedt vértelen, száraz ajkára.

Beris elnézett.

— Művészek között nincsenek származási különbségek — szólt. Azt hitte valami nagyon bölcsen mondott és komolykodva megígizotta a nyakravalóját.

— Beszélj már — noszogatta a leány — mondj el, hogy jutottál ide. Csak nem a Dnyeszteren?

— Repülőgépen nem jöhöttem. Éjszaka szöktem olyan hóiharban

ás sztrájkol jelentek: A ri munkások trájkbá éptek, hogy nem-élékos breme-ajabb breme-

s miatt letar-selönöt. Buka-Az itteni állam-ektivjei kedden Tompa Margit tazzal vadolnak, ratot kiadott a zetek. Ezért a t kapottí avonta.

óáronő. Nagy-1920 év máju-ró Jóska Já-ankigazgató és vevtségi titkár szágra akart azonban mind-a szjananca mas éresülést a családi ék-zni Magyaror-egmotorták és lálták a követ-aki a esoma-á bélévezőjével on elutazott és tartózkodik. A a nevekban gyben: főtár- vonja felelős-niati.

z éhezé orosz ogad. Eukaresti román formány yneszteni tulra titóbizot ságnak, orosz gyermeke za, akiket iten nak, m gukhoz

a Kadi a köz-ra Kadisa a na-ését. Az évi je-nyomaszó gaz-ok erős-n tulha-lyre sz rubé be-iz egyesület jö-ének. Rosenzevig rdést ug oldot-rituális kosztal 8683 alag élelt gek között. Az akcióban legto- Péterné, Neumann asszonyok vet- Izraél Fülöp és k is kiszönetet al ez évt-en am-fölállítan, ahon-yszert is kapnak. álták, hogy egy- at fognak tartani. sét és fntartását

énygyüjtőkhöz. etség vezető-í minczakozat, vénygyüjtőivek t haladéktala-etség központi összezek az valamelyikénél

Marmorosch delmi Hiteiink és Takarékdzdasági Bank Cluj.

rajnai pogrom-óint kisenevi ki-összes románai Bacillieri és Herskereszt ukrájnai Beszarabiába ér-í pogromárvának éséről tá gyalnak. s felhívást kapott Erdélyben hány utján zsidó cs-koiozsvári Joint-en felkéri mind- t örökbe akarnak inél előt jelent- ea Rege e Ferdi-

ortfelszerezését tét legutányo- Sugár Andor tictoriei. Kossuth érezheti be.

KÖZGAZDASÁG

Stinnes befejezett tények elé állítja Genuát

Blokkálták a magyar gépipart

Az Új Kelet tudósítójától.

Az európai gazdasági élet az elődöntetlenség és a bizonytalanság pillanatait éli. Genua műve még nem valósult meg és terjeszkedő nagytőkés érdekeltségek Kelet- és Közép-európa meghódítása révén befejezett tények elé igyekeznek állítani a genuai konferenciát. Kétségtelen, hogy Genuában nagy angol-francia konzorcium gazdasági hegemóniájának fogják kiszolgáltatni Európát. Bizonyos az is, hogy azok az érdekeltségek, melyek Genuában kormányai autoritása alatt egyetlen szervezetté egyesülnek, egyenkint már jórésztében kisajátították a gazdasági területeket, melyek az ujjaépítés szempontjából tekintetbe jönnek.

Stinnes és a mögötte csoportosuló német nehézipar a régi világralmi államok Németországot jelenti. Izoláltan, hatalmi lehetőségeitől megfosztva törekszik Stinnesék, hogy minél gazdaságosabb szervezettel és koncentrált törekvéssel makacsul folytassák a versenyt a lazán összefüggő és egyenetlenkedő antant-trösztökkel. Mielőtt még Genuában Kelet- és Közép-európa ipari ujjaépítéséről a tanácskozásokat megkezdték volna, Stinnes célja a magyar nehézipar megszerzése.

A franciáknak már vannak bizonyos bázisai a Dunán (a Schneider-Creuzot érdekeltségbe átment csepeli gyár). Stinnes a német birodalomban bevált módszeréhez fordul: a nyersanyagok elzárása révén gyakorolt diktatúrához. A német kokszt és nyersvas-szállítványok megszüntetése Magyarországra felé. A csehszlovák korona emelkedése, részint pedig a magas tarifátételek, lehetővé teszik a nyersvas és a kokszt beszerzését Csehszlovákiából. A mai Magyarország területén nincsen megfelelő gazdagságú vas- és szénbánya. Ennek következtében a kiváló kvalitatív munkateljesítésre képes magyar gépkonstruktív cégek, köztük a MAV. Istvánfalvi főműhelye is, nyersanyag híján bémunkát vállalnak. A gyárak

és fagyban, amilyent még át nem éltem. Egy asszony, aki mellettem kapaszkodott a folyam partjára, lecsúszott és nem volt több ereje föl-mászni. Ott fagyott meg a többiek szemelátára.

— En meg úgy jöttem, hogy innen is, tuiról is lövöldöztek ránk. Annnyit törődtem vele mint ostorpatogással a cirkuszban. Három el-estek mellettem, én átjöttem.

— Volt a háborúban is ilyen lány mint te a zászlóaljnál. Soha semmi baja nem történt; ötven pusztult el a gránáttól mellettem, a halántékomat egy szilánk úgy megvágta, hogy a szemembe került, de a nőnek a haja sem perzselődött meg.

— Jóna voltál vele?

— Hagyd el — szölt a fiú — olyan legény voltam én kétszemű koromban, hogy front-dámák kellették?

Andaluzia megsimogatta a suhancot.

— De velem barátkozni fogsz, ugy-e. Soha front-dáma nem voltam.

— Ne enyelegj, nincs kedvem hozzá, ha rágondok a szomorúságra, amiért átszöktem.

Hallgattak. A kertből néhány ütemfoszlányt, a városból villamos esilingelést hozott a szellő, a leány ölébe vette a fiú kezét, simogatta.

— Soha nem gyilkoltam, soha embert nem ontottam, pedig sokáig voltam a fronton. Tűzelés közben magasra emeltem a fegyvert. Két éve, épen ilyenkor történt, amikor anyámat, apámat, jó kis hugomat leszúrták a pogromisták, mert az öregem nem adta nekik mindjárt

másik része raktárra dolgozik. Kétségtelen, megvan a lehetőség, hogy a magyar nehézipar megmeneküljön Stinnes blokkjától. A Jugoszláviával és Romániával kötendő gazdasági szerződések nemcsak új piacokat, hanem hatalmas és szinte nem eléggé kihasznált nyersanyagforrásokat is tárnának fel a magyar ipar számára. Egyelőre azonban ezek a szerződések még nincsenek megkötve, sőt a szobanforgó államok határforgalmában a ki- és behozatali tilalmak légiója ugyszólván teljes mértékben megbénítja a gazdasági érték-kieseré-ldést.

Stinnesnek természetesen kedveznek ezek az állapotok és a legközelebbi idők bércezesatái fogják megmutatni, mennyire sikerült Stinnesnek érdekkörébe vonni a szorultságra jutott magyar nehézipart.

Belföld

(x) Bukaresti tőzsde márc. 16-án. Márka 53—54, leva 87—88, font sterling 575—580, francia frank 12—12.10, svájci frank 25.50—26.50, líra 670—680, dinár 175—180, dollár 137—138, arany 475—480, osztrák korona 200—220, magyar korona 19—20, sokol 250—260, lengyel márka 360—370.

(x) Kolozsvári textilárpiac. Ab Kolozsva angro: Pamutárúk: 82 cm. chiffon I. o. (maco áru), 36—42, II. a. 27—32, II. a. olasz áru 19—25 lei, az egészen olcsó áru nálunk nincs raktáron. Pamutvászon 44 vastagsz. I. a. nines. 2. s. vastagsz. 32—40, 80 cm. széles olasz Telle 25—30, Naking 44 I. a. 30—42, zefirek, 80 cm. széles I. a. 45—60, 76 cm. széles rigatú 28—35, 80 cm. széles parasztáru 28—35 lei. Kanavász I. a. 30—36, II. a. 24—28, French francia I. a. 35—45, 78—80 cm. széles kék fésű 57—64, zsinór-pique 45—55—100, 82 cm. köper 35—65, gradli 35—75, rayé 45—65, 150—160 cm. széles lepedővászon 65—85, cloth 140 cm. széles 65—75—90. Belsőáru satin 35—45 pamut serge 75—95, bélése ewise 35—45, ujjabéte 35—55 lei.

Gyapjúáru: 100—114 cm. széles gyapjuseviót különböző színben m. l. 110—140, ugyanaz 140 cm. széles l. 170—200, corvert-cosit sz. vetek, utolsó dívat. 140—160 cm. széles l. 250, 300, 350, 400, 450; női kabátelmék különböző színben és minőségben l. 250—400.

Kötött-szövött áru: Női harisnyák, tucatonként 200, 250, 300, 350, 400 leig olcsóbb, pamut minőségben: finom muszlin vagy flohr harisnyák, fekete fehér vagy színes 400-tól 900 leig.

oda kocsiját lovát, kis egzisztenciáját. Erre azután...

Itt elesuklott, elfordult a nőtl, föl akart állani, a leány nem engedte.

— Azután mi volt? — kérdezte möhön.

— Fegyveres társaságot szerveztem zsidókból és öltem a pogromvitézeket. Öltem, nem tudtam kit, de ha láttam közeledni őket, tűz alá vettem a bandát. Aki nem esett el, vagy nem sebesült meg, megfutamodott. En is megfutamodtam. Egyszer csináltam meg, de azóta nem volt maradásom, nem tudtam ember szemébe nézni. Nem tudok, nem tudok. Pedig milyen zsonglór voltam!...

Feje lesüllyedt, homlokát simogatta, összeharapta az ajkát, hogy nagy kinja sirásba ne szökjön.

Hirtelen felugrott.

— Ma két éve...

Hátra ment és egy nagy fa mögött elmondta a kadis-imát.

Szeme könnyezett, amikor vis-szajött.

— Nézz ide — szölt a leány és keble fölött felnyitotta a bluzát. En ezért nem tudok többé publikum elé menni. Csunya lovaglás volt.

Széles forradás látszott; a váll-csontja tört el valamikor.

— Követ kell hordanom ezzel a kezemmel, látod és mégsem busulok. Te se busulj. Bohémek vagyunk vagy mi!

— Művészlekek — mondta a fiú. Vajjon művészlekek könnyebben eipelik a téglát!

Andaluzia kezébe vett a fiú fejét és a könnyes, látó szemét hosszan csókolgatta.

(x) Nem lesz tarifaemelés a román vasutakon. Bukaresti munkatársunk jelenti: Azokkal a hírekkel szemben, amelyek szerint a teherszállítás tarifáját emelni fogják, a CFR. kijelenti, hogy erről egyelőre nincsen szó.

(x) Hajóindulás Konstanzból Newyorkba. Konstanzból indul március 30-án, Newyorkba érkezik április 10-én. Hajó: „Themistocles”, I. II. és III. osztály, áruszállítás. Jegyeket Embircos & Co.-nál Bukarest, str. Academiei 1., Konstanzban str. Lascar Catargiu 28., Brailában és Galacban lehet váltani.

(x) Újabb értekezlet az iparvágány ügyben. Megítült, hogy a kolozsvári iparvágánytulajdonosok a napokban értekezletet tartottak, ahol állást foglaltak a CFR. által majdnem kétezer százalékkal felemelt kezelési költség ellen. A kolozsváriak erőlyes állásfoglalása eredményeként egész Erdély és Bánát iparvágánytulajdonosi egyhangulag azonosították megukat a kolozsvári értekezlet állásfoglalásával és március 19-én újabb értekezletre jönnek össze Kolozsváron, ahol a kormányval való tárgyalások lefolyásával megbízott küldöttség hatáskörét fogják véglegesen megállapítani.

(x) A tojáskereskedők és exportőrök egyesületének közgyűlése. Március 20-án, hétfőn délelőtt 11 órakor tartja meg az erdélyi és bánáti tojáskereskedők és exportőrök egyesülete első rendes közgyűlést Unió-utca 3. szám alatti egyleti helyiségében. A népesnek ígérkező közgyűlésen az egyesületnek a kormányval indítandó tárgyalásait fogják ismertetni.

(x) Szabad a felvágott, füstölt, konzervált hus és az olajpogácsa kivitele. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az exportbizottság megengedte a felvágott, füstölt és konzervált hus és az olajpogácsa kivitelét. A nyershus kivitele még mindig tilos.

(x) Hajóindulás Konstanzból Konstantinápolyba március 15.—április 1-e között. Konstanzból indul március 16-án és 23-án, esütörtökön d. u. 4 órakor. Konstantinápolyba érkeznek március 17-én és 24-én, pénteken d. e. 10 órakor. Visszafelé Konstantinápolyból indul március 19-én és 26-án, vasárnap d. u. 3 órakor. Konstanzba érkeznek március 20-án és 27-én, hétfőn d. e. 8 órakor.

Külföld

(x) Zürichi tőzsde márc. 16-án. Nyitás: Berlin 199, Newyork 516—, Milánó 2590, Prága 900, Budapest 62.5, Zágráb 165, Bécs 7, osztrák korona 7.00.

(x) Miért esik a magyar korona. Budapestről jelenti, hogy a magyar jegybank az utolsó napokban nagymennyiségű angol fontot vásárol. A magyar kormányának ugyanis 150 ezer font sterlingre van szüksége, hogy az Angliában március 31-én esedékes magántartozásokat rendezze. A magyar koronának az utolsó héten tapasztalt árhanyatlását is erre a pénzügyi műveletre vezetik vissza, mert ezton nagymennyiségű magyar korona került megint külföldre.

(x) Felosztották a német arany-milliárdot. Párisból jelenti, hogy a Németország által legutóbb fizetett egy-milliárd arany-márkát a következőképen osztották fel a szövetségesek: Anglia 500 millió, Belgium 330, Franciaország 140 és Olaszország 30 millió.

(x) Német áruk szállítása Romániába. Bukaresti munkatársunk jelenti: A csehszlovák határon beállott vagon-torlódás miatt, Románia csak egy bizonyos meghatározott számú kocsit enged be. Ezekre a Németországból Királyházán át Romániába irányított vagonokra, az eredeti német szállítólevelek alapján, a kassai üzetvezetőség ad szállítási engedélyt.

(x) Bulgáriába Zaribrodon keresztül átrakás nélkül lehet árut szállítani. Bukaresti munkatársunk jelenti: A Jugoszláviából és általában a nyugati államokból Bulgáriába irányított vagonokat, ezentul, Zaribrod határállomáson keresztül, átrakás nélkül engedik be Bulgáriába. Ezt az előnyt a romániai kereskedők közül elsősorban azok élvezhetik, akik Zaribrodhoz közel

fekvő vidékről, így a Bánátról szállítanak árut Bulgáriába és a zaribrodai utvonalon nem jelent kerülőt.

(x) Repülőgépek vitték az árakat és a látogatókat a lipcei tavaszi vásárra. Párisi levelezőnk írja: A Schenker & Comp. világhírű szállítócég érdekes meglepetéssel szolgált a napokban lefolyt lipcei mintavásár résztvevőinek. Egész Németország területére repülőgépjáratot szervezett és a levegőben hozta a kiállítókat és árúkat a vásárra. Természetesen minden repülőgéppel számos látogató is jött Lipcsébe, amelynek forgalmát az éroplánok egy hét alatt, amíg a vásár tartott, ugyancsak megnövelték. A repülőgépek ezenkívül mindennap felemelkedtek egy csomó utassal Lipcse fölé, akiknek repülő-kalauzok mutogatták meg a környáross nevezetességeit.

Palesztina

(x) Megjavitak a palesztinai országutak. Jeruzsálemből jelenti: A napokban tették közzé a közlekedésügyi hivatal jelentését, amely megállapítja, hogy az épülő ország főbb utvonalai az elmúlt két évben lényegesen megjavultak. A kormány és magánérdekeltségek új utakat is építenek, mert a most meginduló turistaszekesz alkal-mából felismerték a közlekedési utak nagy fontosságát. Az utépítkezések állása a következő: a Haifa—Ghedda, Affula—Nazareth és a Tiberias—Zemach országutak még márciusban elkészülnek; a Tiberias—Teback utvonalon a bevándorlók serényen dolgoznak és április közepén befejezik munkájukat. A tel-avivi Allenbey-utat a városi tanács tervei szerint meghosszabbították. Megtörténtek az előkészületek a judeai főbb kolóniák összekötésére is: először Beth-Dagantól Rechobothig építik az utat Rison-le-Zionon át.

(x) Tulzsfolt a jaffai kikötő. A Ziko jelentése szerint a jaffai kikötőbe az elmúlt hetekben olyan nagyfokú árufelhalmozódás állott be, hogy az újabb szállítmányokat más kikötők felé kellett továbbítani. A kormány utasította a közlekedésügyi hivatalt, hogy az áruk számára, amelyek ilyenformán hosszabb utvonalon kerülnek rendeltetési helyükre, kedvezményes viteldíjat állapítson meg, ami meg is történt.

(x) Palesztina ki- és bevitel. Jeruzsálemből jelenti: A gazdasági hivatal kimutatása szerint január elsejétől február végéig 3919 tonnát tett ki a bevitel. A bevittet főleg a jaffai kikötőn át bonyolították le. Ugyanabban az időben Palesztinából 120 ezer láda narancs és 250 tonna más termék került kivitelre.

(x) Új piacok a palesztinai borok számára. A palesztinai zsidó borter-melők szövetsége több megbízottját küldte Keletre, hogy új piacokat szerezzenek. Több hónapi munka után sikerült Indiában, Japánban és Kinában több ügynökséget létesíteni, amely a palesztinai borokat értékesíteni fogja. A borárak lényegesen csökkentek és így a gyöngye valutájú országokból egyre több megrendelést kapnak a termelők. A borexportot valószínűleg kollektive fogják lebonyolítani.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Péntek: Kis grizett. (Operettujdonosság, 2-od-szor. Tompa Béla vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 112. szám. D.)

Szombat d. u.: Zenetörténelmi hangverseny. (Baranyay Jolán föllépésével. Tizedik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárrakkal. Előadó: Seprődi János tanár.)

Szombat este: Kis grizett. (Operettujdonosság, 3-adszor. Rendes helyárrakkal. Tompa Béla vendégjátékával. Napibérlet 113. szám. A.)

Vasárnap d. u.: Piros bugyelláris. (Szentgyörgyi István és V. Hegyi Lili föllépésével. Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap este: Kis grizett. (Operettujdonosság, 4-edszor. Tompa Béla vendégjátékával. Általános bérletszűnetben. Premier-helyárrakkal.)

Hétfő: Kis grizett. (Operettujdonosság, 5-ödször. Tompa Béla vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 114. szám. B.)

Kis l...
csak pre...
személyze...
király reg...
repelt ez...
magyar s...
napjaiban...
Tompa Bé...
Lili vendé...
többi jó s...
Berky Józ...
kreálni.

Kis g...
ért új ope...
zárólag m...
Zenet

Jolán ve...
előadás...
színházba...
sági helyé...
történeti b...
vendégsze...
bevezető e...
tartani.

A dolce...
Automme...
nischelie...
Schumann...
Röselin in...
Ständalus...
Lorelei.

mesze...
tem. 3. L...
bánból a...

Urá...
sárnap, A...
relmi drám...
főszerepe

Egy...
Montepin...
dorregény...
Szombat,

ismert, dia...
ben Várko...
Appol

nap. igazl...
Scherlock...
regények...
Splendid H...

Felelős s...
Kiadó: ...
Hrdetéske...

He...
We...

Megérk...
saison

SZÖV...

sely...

Gr...

női divatk...
PIAT

Ujraton

Mo...

üzemé...

cinus-

Bánátról szállítva a zar drodi ut-
vitték az árukat
csei tavaszi vá-
írja: A Schen-
szállítócég ér-
szolgált a napok-
intavásár részt-
ország területére
zett és a leve-
at és áruikat a
minder repülő-
is jött Lipcsébe,
éropjánok egy
tartott ugyan-
pülőgépek ezen-
emeltek egy
főle, akiknek
gatták meg a
geit.

ina
palesztinai or-
ól jelentik: A
a közlekedés-
amely megáll-
ország főbb utvo-
yben lényegesen
ny és magánér-
s építések, mert
istaszeron alkal-
közlekedési utak
utépítkezések ál-
Haifa -Ghedda,
a Tibrias -Ze-
márciusban el-
Tebach utvona-
serényen dolgoz-
ben befejezik
Alleaby-utat
szerint meghosz-
tek az előkészü-
lőniák összekö-
Beth Dagantól
utat Rison-le-

ffai kikötő. A
a jaffai kikötőbe
olyan nagyfoku
be, hogy az
más kikötők felé
kormány utasi-
hivatalt, hogy
helyek ilyenfor-
n kerülnék ren-
vezményes vitel-
ami meg is

és bevitele. Je-
gazdasági hiva-
januar elsejétől
tonnát tett ki a
eg a jaffai kikö-
Ugyanabban az
0 ezer láda na-
as termék került

lesztinai borok
ai zsidó borter-
ob megbizottját
új piacokot sze-
munka után si-
ban és Kinában
síteni, amely a
kesiten fogja. A
ökkenetek és így
okból egyre több
a trolók. A
kollektive fog-

ÜVÉSZET
ZINHÁZ
or
rettujdonság, 2-od-
vendéjatekával.
l. Nap.berlet 112.

elmi hangverseny.
lépésével. Tizedik
en olcsó helyárak-
ú János tanár.)
(Operé tudjondság,
helyárak ill. Tompa
al. Nap.berlet 113.

gyellár s. (Szent-
F. Hegy Lili föllé-
árakkal.
(Operé tudjondság,
a vendéjatekával
metben. Premier-
ettujdonság, 5-öd-
vendéjatekával.
l. Nap.berlet 114.

Kis király. Lázás szorgalommal, mintha csak premierre készülne a színház énekes személyzete, olyan ambícióval készül a Kis király reprizére. Hosszu évek óta nem szerepelt ez a bájos szép zenéjű operett a magyar színház színpadján. A jövő hét első napjaiban kerül színre a férfi főszerepben Tompa Bélával, a női főszerepeket V. Hegyi Lili vendégként és Sereg Marcsa játsszák, a többi jó szerepeket Bálint Béla, Izó Miklós, Berkó József, Pattantyus és Bérczi fogják kreálni.

Kis grizett. A premieren óriási sikert ért új operette, a Kis grizett hétfő estig bezárólag minden este színre fog kerülni.

Zenétörténeti hangverseny - Baranyay Jolán vendéjatekával. Igen érdekes előadás lesz szombaton délután a magyar színházban. Ez alkalommal igen olcsó ifjúsági helyárakkal, ifjúsági előadásként Zenetörténeti hangverseny előadás lesz, melynek vendégszereplője Baranyay Jolán lesz. A bevezető előadást Seprődi János tanár fogja tartani. A műsor a következő: I. I. Bossi. A dolce Noite. 2. Lassenot. Pensée d'Automme. 3. Vidall. Aritte. 4. Chopin. Litaischeslied. 5. Dell Acque Villanella. II. 1. Schumann. Er, der Herlichste. 2. Schubert. Röslein in der Heide. 3. Brahms. Vergobliches Ständalus. 4. Grieg. Solvejgslied. 5. Liszt. Lorelei. III. 1. Lavotta-Jékey. Valabol messze. 2. Lavotta-Jékey. Bokrártát köttem. 3. Lavotta. Rág volt. IV. Erkel. Bánkbanból a Tiszaparti-jelenet.

Uránia mozgó: péntek, szombat, vasárnap, a balál amazonja. Artisztikus szereplő dráma, az olasz Arany-sorozat gyöngye, főszerepben: a kitűnő Admirante Manzini.

Egyetem mozgó: pénteken, Navier Montepin óriási hatású, fenomenális kalandregénye filmen A vörös boszorkány. Szombat, vasárnap, A varázskeringő, a közismert, diadalmas operett filmen. Főszerepben Várkonyi Mihály.

Appolló mozgó: péntek, szombat, vasárnap, izgalmas, érdekesítő bűnügyi dráma. Scherlock Holmessel, a Conan Doyle detektívregények világhíros főhősével. Dráma a Splendid Hotelben.

Felölös szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMIA Kiadóvállalat r.t.
Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint vessz fel a kiadóhivatal!

Weisz és Molnár
női divatruháza
újbol megnült!!

Heller,
Weisz és Molnár

cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6. szám
alatt, a volt helyi-
séggel szemben. 0

Megérkeztek a tavaszi
saison divatkülönlegességei

szövetekben
és
selymekben!

Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza CLUJ,
PIATA UNIRII No. 12.

Uralfoncsorozás!
Finntükrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár
üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapu-
cinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök,
butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1270

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

Valutapiac márc. 15-én

TÖZSDÉK	Lei	esoh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Páris.... valuta deviza	---	---	4/8	---	---	56 1/2	3/32	---	4850	---	---	---	1123 1/2	---	---	---
Bécs.... valuta deviza	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Prága... valuta deviza	---	---	---	243	1090 1/2	505 1/2	2093	---	5645	2055	3635	670	63	---	284	---
Berlin... valuta deviza	---	---	---	2055	244	508 1/2	476 1/2	---	5682	6975	1095	670	---	---	62	287
Berlin... valuta deviza	---	---	---	484 1/2	---	---	---	33	---	---	---	---	271	2245	---	6985
Zürich... valuta deviza	---	---	---	---	521 1/2	1171 1/2	350	---	1171 1/2	---	---	---	---	---	---	---
Budapest valuta deviza	---	---	---	4600	---	---	6 3/4	61	2232	---	---	61 1/2	517	---	---	---

Pályázat.
Hitközségünknek egy kántort, ki egyben **הַיְהוּדִים וְהַכּוּרְמִי** állást töltendő be. Kivánatos három elősmert rabbitól **רב** életkort, családi állapotot, eddigi működést igazoló okmányok.
Fizetés megállapodás szerint, utazási költséget csak a meghívottnak térítünk meg.
Fogaras, 1922. március 12.
Thierfeld Mór, titkár. **Dr. Schul Albert,** elnök.

D.I. gépészmérnök és elektromérnök
18 éves fizem, műhely és irodai gyakorlattal állást keres. Kisebb tőkével Rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 3511-1

Nagymennyiségű lámpaár, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaár érkezik.

DEUTSCH R. I.
üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare - Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldsz-u.) 4.
TELEFON 71.
1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

GUTHÁ. fit
fit
Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-1
Parafadugót, pléhkoronadugót, fadugót, staniölvegknopákat, capselin-folyadékot, üveg-cimkét hordólemezeket, facsapot, kénlapot, gelatint, vízahólyagot, acéliblombát, parafatálpát (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biroli”-keféket, filtrirgégeket, asbeszt, gumitömlőket, borszivattyukat, pezsgő-drótháló-lemezt és agrafot, cognacos üvegekhez raffiahálót, szivacsot, önozott tubusokat, pléhdobozokat és valamennyi pincészeti cikket és gépeket a legolesőbb napi árban.
Kérjen árajánlatot!

Női-, férfi- és gyermek-harisnyák
nagy választékban érkeztek

SUGÁR & CO sportfelszerelések, kötött áruk és uridivat cikkek áruházába.

Football és atlétikai felszerelések olcsó árakkal, minden minőségben állandóan raktáron.

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad)
Piata Unire! 12.
Mezrendeléseket postán eszközölünk.

Erdély legnagyobb és legsolidabb importörjei. Komplet vagon olasz Clarc-cérna valamint nyári harisnyák, keztük és horgolt nyakendők érkeztek. Állandó nagy raktár mindennemű rövidáruban. ooooooooooooooooooooo

Harisnyát
legjobban, legolesóbban csak itt vásárolhat!

D. M. C. himzőpamut minden számban Lei 4-50
1 pázma himzőpamut (olasz) ..... „ 1-
1 karika 400 gardos cérna ..... „ 7-50

Imre Lajos
Calea Regele Ferdinand, (Wesselényi-u.) és Szép-utca sarok.

Lipcsei festésre vörös rókákat még e hó végéig elvállalok. Szállítmányt 28-án küldöm:

EISENSTÄDTER & COMP.
BLÁNÁRII SZÖRMEÁRUHÁZ
CLUJ (KOLOZSVÁR) Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 2.
TELEFON 149.

S. J. Agnon És a megörbédett kiegyenesedik...

— Regény —
Fordította Sas László 15

Igy cselekedett Menasse Chajim napokon és éveken által, míg szép eszmésként összegyűjtött és arra gondolt, hogy visszafordul és elhatározta, később e koldusmódszert kitisztítja magából, mert gonosz az és fogadalmat tett az Istennek és szólott: ha utja, az Ő színe előtt szerenés lesz és ha békességben hazatérhet, minden össze-törtnek és lebukottnak ezt és azt adja a jótékony adományán kívül, hogy teljesítse a parancsolatot: „Adjál, nyisd ki erszényedet” és a tilalmat is: „vakodj, nehogy a te sziveddel...” amennyire tőle telik. Am most még gondoskodnia kell az ő házáról és gyűjtenie kell, ha csak tudjon. Mily igaz a Midras beszéde: „Nem megy sirba soha oly ember, akinek legalább fele vágya beteljesedett volna, ha van neki száz, kíván kétszázat.” És lám, sok napok teltek el és elsodródtak az idők folyamában és nem tudta rászánni magát, hogy haza térjen, mert Menasse Chajim nem érte be a százzal és szeme sóváran kíváncsított a kétszáz után, mert hogyan is fog visszatérni és vajjon pénz ez? Bár beszéltek, ha valaki koldulással kezd, az égből akadályokat gördítenek eléje és véli, távol tartják tőle és nem engedik meg néki, hogy

szükségletéről gondoskodjék és nem tudja, csak azért történik, hogy a hitványaságtól és az aljasságtól visszariasszák. És a megértő hallgat ilyenkor és az „Élet utjai”-ra gondol, mert így parancsolta meg a nagy rabbi Elieser: „Fiam, fontold meg és egyél inkább fűvet, semhogy embereket kérj meg valamire. Inkább fulladjon meg benned a lélek és ne legyen szükséged az emberekre.” És így átkozódik a próféta: „Legyen átkozott az a férfi, aki emberekben bizik és a hatalmat husból és vérből valóra építi!” És hol van az az ember, aki hallotta szavait és nem riadt vissza tőlük? Az ember nem látja meg tettei szegényét, a fekélyt se látja, önmagát is elámtja és a jócselekedetet ugyszólván összezavarja a biennel, mert a gonosz ösztönök csalafintasága, hogy kezdetben jócselekedetekbe öltözködjön és elhiteik, hogy Istennek szívesen cselekszenek és lám: Menasse Chajim is halogatja utját és még fontossa teszi Isten előtt, mintha Érte (áldassék), járna kiinn az idegenből. És valóban, mily sok az ő félelme és fáradsága az uton: egyszer megrakott kocsin vagy törött szekéren utazik, egyszer gyalog megy és ha városhoz ér, hogy ott testének és tagjainak, melyeket a nehéz és felőrölő gyaloglás összetört, pihenőt adjon, nincsen vetett ágya, nincsen párnája, se ruganyos ágya, se pihenő szofája, csak a komény pad az imaházban. És Menasse Chajim Kreindel Tsarnera, az ő fele-

ségére gondolt és kíváncsított utána. Különösen a péntek esteiken, azon az órán, amelyen egykoron teli bájjában és teli zsidó lélekkel állott előtte, fehérnemű volt a kezében és szappan és a fürdőbe unszolta, hogy elegendő ideje legyen rá és még naplemente előtt hazatérhessen és megizelhesse a szombati halat. Valóban, gégeje kitrillázta az Enekek-Eneke dallamát és kitört belőle a dal, de máris elgyengült a hangja és elosont, mielőtt még kizudult volna egészen:

— Kreindel Tsarnet kiteszították az ő házából, Kreindel Tsarnet száműzték, a szombati áldást más ajkáról hallgatja és én itten állok és dalolok!

Ekkor pedig Menasse Chajim irigyelte a többi koldust, akik örömmel örültek és ujjongtak, mert jó szombati lakomára akadtak. És neki fáj mindene és gondoljai vannak a felesége gondoljairól, nyőszörgi és zokogja: honnan érkezhetsz segítség számra, hogy visszatérhessen hozzá. És gondolatai megterhesedtek a fáradságtól és csalódást szültek.

Egy napon csak áldogált és sóhajtozott, amikor egy szegény ember ment el mellette, aki rajtakapta őt, mert a töprengés felismerhető minden arcon, miként írva vagyon: „És ő látta őket, hogy ők bosszusak” — és írva vagyon: „Haragos az arcod és ime még se vagy beteg?” Akkor pedig a szegény ember szorongatni kezdte, hogy mondaná el néki minden miként-jét, mert Salamon is szóla az ő böl-

eségében: „Akinak pedig gond vagy az ő szívében, az mondaná el azt” ami annyit jelent, közölje másokkal. Menasse Chajim engedett a kívánságnak és elbeszélte egész történetét. Legott szemrehányó szavakat mondott a szegény és beszélt:

— Jaj neked koma, olyan ember vagy te, akinek semmi se sikerül. Ha nekem lenne ilyen ajánlólevelem, a te helyedben Korach kincseit szedtem volna össze. És életedre mondom, mi hasznod belőle, ha nem hasznosítod? És mindez miért? Mert szegénykezel és mindenkinek, aki a kolduséletben szegénykezik, rossz a sorsa. Nézd csak a sok szegénykezőt, akik elvesztették vagyonukat, mi hasznuk az ezer ilyen ajánlásból? És az olyan pompás ember, mint te, — ne adj Isten, — szegénységben fog elpusztulni.

Igy szólt az ember és hunyorgott az egyik szemével és szegelt cipőjével csoszogott Isten házának padlóján és karját kitérte Menasse Chajim felé. És Menasse Chajimot elragadtatták az ő szavai és az ember kitüntető szeretete megmozgatta a szívét és Menasse Chajim így gondolkodott: „Mégis csak lehet olyan emberekre akadni a távolban, akik jószíval szólnak. De jaj nekem, talán a következő pillanatban elvesztem és megint Buczacra és Jaszlowitzra kell gondolnom és az utazás fáradsáimra és a kenyér gondoljaira és kitudja, megtalálom-e valaha.”

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

127 sz. Fra 1 lei. — Vastagabb betűvel 2 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lei.

Planninót bérbe keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Intelligens urinő izraelita 32 éves házvezetőnő, anyahelyettesi reprezentatív állást keres. Cim »Szivességből« Arad, Lujza-utca 4. Spady Lajos.

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank állandóan nagy készlet készletben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidék megrendeléseket kis postaküldeményben is elkészítjük. — Tel.: 1213. — Bocskor ára 65-70 lei. — Vagontelefoni 5 százalékos kedvezmény. SÁRSÓR BŐRGYÁR, Gyöngyös-utca 1. Gyöngyös telephelyén. Telefon: gyár 3-86-telek 3-87

Megjelent MOSKOVITS DÁVID

תולדות מנשה

című érdekes könyve héber nyelven a Cionizmusról. Ára 30 lei. .... Megrendelhető a

Safruth

könyvkereskedésében Cluj, Wesselényi M.-u. és Szép-utca sarok. Könyvkereskedőknek és viszontelárúsítóknak 33% kedvezmény.

Bádog és zománczott edény 1298

legelőnyösebben valamint, mindennemű bádogos és vízvezeték szerelő munkákat legolcsóbban úgy helyben, mint vidéken vállal

Frisch Samu

Cluj, Cal. Mator (v. Monostori-u.) 143.

Az Ifju Kelet

legközelebbi száma már csakis előfizetők számára jelenik meg.

Előfizetési ár egy évre 80 lei.

Az Ifju Kelet

kiadóhivatala felkéri a vidéki egyesületeket és a lap azon barátait, kik előfizetési gyűjtőveket vettek át, hogy elszámolásukat f. hó 15-éig feltétlenül küldjék be az alábbi címre.

IFJU KELET KIADÓHIVATALA, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Kereskedők figyelmébe! Újabb szállítmány, szövőfonal érkezett, nyers és fémhírt, minden számban kapható

Judovits Lázár engros üzletében

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 11. (Wesselényi-utca). Telefon 8-58. Bejárat a Szép-utcai oldalon. 1308

Erdélynek legdusabban felszerelt nagy kereskedése

rövid, nürnbergi, diszmi, játékaru, iskola és írószer-ek, lámpa, toilett-szappan, evőeszköz, tükör, kefe, cipőkrém, lakat és egyéb a szakmához tartozó árucikkekben. Eladás nagyban!

Nussbaum Testvérek
Targu-Mures—Marosvásárhely
Telefon 200. 1320

GANZ

vilámságilag részvételre alkalmas üzemevelésége

Piata M. Viteazul
Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.)
Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, izzólámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

חיה של חיה HUSVÉTI SÓ

Klein Sámuel, liszt- és sónag-kereskedő cégnél Máramarosziget

Táblalámpák minden méretben, lámpaárnyékok, kristályfehér lámpacső és csiszolt üveg-árnyékok, demijonok raktárról azonnal szállítunk 1262

Ausländer Testvérek

Cluj—Kolozsvar, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39. Telef. 9-54. En-gros! En-detail!

Paplan, matrac, ágynemű készen és rendelésre legolcsóbban 1213

Stern-nél

Cluj, Bocskai-u. 9. sz. alatt szereshetők be.

Bárdos Jenő

(Au Bon Gout) Főtér 4.

Összes párisi szövet, selyem, kabát, toiletté és divatújonságai 1282 megérkeztek.

Telefon: 917. Olcsó árak!

„BARZEL“

Fierarie - vasüzlet

CLUJ — KOLOZSVAR.
Piata M. Viteazul 13. Telef. 10-49.

Élső Erdélyrészi Ékszerárnyagár
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Xenofon (Szappan-u.)

Gyárt és állandó raktár mindenféle ékszerárnyagban. Vállal briliáns munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglaltó és vésnök műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezüstben. Nemesfém beváltó!

Telefon int. 2-13. — Sürgőncím: „Guvaere Cluj“ 1273

Cigaretta hüvely

Walres 2 és 3-as millenként lei 35.—, kapható csakis nagyobb tételekben a

Casa Noastra

kereskedelmi és Ipari Bank Rt. Aru-osztályánál Satu-Mare (Szatmár)

Utazó bőrönd és táska

legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Szilágyi Eleonora Rt.

Alánlja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1289

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhulladékokat legmagasabb napi áron vásárol
Szaru- és csontárnyagár Rt. Cluj 1310

Jól és olcsón vásárolni csak a

Feiner Testvérek engros és endetail áruaktárában lehet Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 1303

Cégtáblákat

legolcsóbban készít 1316
JAKAB
Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Eetsav 80% Hering, Kávé, Mazsola

Tunkmassa, cacaoj, cacao massa (cukrászok részére). Anilin festékek (Meister Lucius-féle), Nigrosin (bőrgyárosok részére), Sel lak, Orange T. N. érkezett.

Léb Fivérek
Cluj, Telefon 4-71.

Tavaszi újdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztü és rövidaru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletében CLUJ (Kolozsvar), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota.